ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Τὰ πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 58ον. ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1922 Ἀριθ. 4.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

«Ὄντως ἀνέστη ὁ Κύριος»
(Λουκ. κδ'. 34).

Οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἡμέρα μεγαλητέρας χαρᾶς ἀπὸ ἐκείνην, καθ' ἣν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου Ἰησοῦς Χριστός. Οὐδὲν δὲ ἄλλο γεγονὸς τῆς ἱστορίας ἔχει τόσην σπουδαιότητα διὰ τὸν Χριστιανὸν, ὅσον ἡ ἀνάστασις τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τελειωτοῦ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Διότι, ὡς ὁ Παῦλος μὲ τὴν ἀκαταμάχητον λογικήν του λέγει εἰς τὴν Α΄ πρὸς Κορινθ. ιε΄ Ἐὰν ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέστη, ματαία εἶναι ἡ πίστις ἡμῶν· ἔτι εἴμεθα ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ.

Ἐν τούτοις εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τὸ χαροποιὸν καὶ κοσμοϊστορικὸν τοῦτο γεγονὸς αὐτοὶ οὗτοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐδυσκολεύθησαν κατ' ἀρχὰς νὰ πιστεύσουν. Εἰς ἡμᾶς τὴν σήμερον φαίνεται ἀκατανόητον πῶς αὐτοί, οἱ συζήσαντες τρία ὁλόκληρα ἔτη μὲ τὸν Θεῖον Διδάσκαλον, οἱ ἀκούσαντες τοσάκις ἐκ στόματος Αὐτοῦ ὅτι μέλλει νὰ πάθῃ, νὰ θανατωθῇ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ ἀναστηθῇ, δὲν ἐνεθυμήθησαν τὰς προρρήσεις Του ταύτας, ἐνῷ οἱ ἐχθροί Του, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πολὺ καλῶς τὰς ἐνεθυμήθησαν καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Πιλάτου τὴν σφράγισιν καὶ φρούρησιν τοῦ μνημείου Του ὑπὸ Ρωμαίων στρατιωτῶν. Καὶ ὅμως αὐτὸ συνέβη. Οἱ μαθηταί, πανικόβλητοι ἐκ τῆς συλλήψεως, καταδίκης καὶ θανατώσεως τοῦ Διδασκάλου των, διεσκορπίσθησαν καὶ ἐκρύβησαν καὶ ἐθεώρησαν τὸ πᾶν ὡς ἀπολεσθὲν δι' αὐτούς, καὶ μὲ πολλὴν δυσκολίαν ἐπείσθησαν ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν γυναικῶν, αἵτινες εὗρον κενὸν τὸ μνημεῖον καὶ εἶδον τὸν ἀναστηθέντα Ἰησοῦν, ὅτι «ὄντως ἀνέστη ὁ Κύριος»! Πόσον ὀρθῶς τοὺς ἐχαρακτήρισεν ὁ Χριστός, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς δύο μαθητὰς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν εἰς Ἐμμαούς: «Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ!» Ἀκόμη καὶ ἀφοῦ παρουσιάσθη ἐνώπιον ὅλων τῶν συνηθροισμένων μαθητῶν, αὐτοὶ ἐδυσπίστουν καὶ ἐτρόμαξαν, νομίζοντες ὅτι βλέπουν φάντασμα!

Ἀλλ' ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ταραχὴ αὕτη τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου ἔχει μεγάλην ἀξίαν ἱστορικήν, διότι ἀποτελεῖ μίαν τῶν ***σπουδαίων ἀποδείξεων τῆς πραγματικότητος τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ.*** *Ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀνάστασις δὲν ἦτο ἀγυρτεία τις διαπραχθεῖσα ἐκ συμπαιγνίας ὑπὸ τῶν μαθητῶν, ὡς ἐφοβήθησαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησαν τὴν σφράγισιν καὶ φρούρησιν τοῦ μνημείου (Ματθ. κζ΄64)·*

Οἱ μαθηταὶ ὄχι μόνον ἦσαν πολὺ ἁπλοϊκοὶ καὶ πολὺ ὀλίγοι ἢ ὥστε νὰ ἀποτολμήσουν τοιαύτην ἀγυρτείαν, ἀλλὰ καὶ πολὺ δειλοὶ καὶ πολὺ ἀπηλπισμένοι ἢ ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἐπινοήσουν παρόμοιόν τι. Τοιουτοτρόπως καὶ ἐκ τῶν σφαλμάτων καὶ ἁμαρτιῶν καὶ ἀπιστιῶν ἡμῶν ὁ Θεὸς ἐξάγει πολλάκις ἀποτελέσματα ἀντίθετα πρὸς ὅσα διενοήθημεν καὶ εὐλογίαν ἀντὶ κατάρας.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντισεν ὁ Θεός, ὥστε τὸ γεγονὸς τοῦτο νὰ πιστοποιηθῇ πέρα πάσης ἀντιλογίας δι' ὅλας τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Ὅπως ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἐπιστοποιήθη διὰ τῆς λόγχης τοῦ Ρωμαίου στρατιώτου, τοιουτοτρόπως ἡ ἀνάστασις Αὐτοῦ πιστοποιεῖται ὑπὸ πολλῶν μαρτύρων, οἵτινες εἶδον Αὐτὸν καὶ συνωμίλησαν μὲ Αὐτὸν μετὰ τὴν ἀνάστασίν Του. Ἡ πανηγυρικὴ σφράγισις τοῦ μνημείου ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, ἡ φύλαξις αὐτοῦ ὑπὸ κουστωδίας Ρωμαϊκῆς, ἡ διάρρηξις τοῦ μνημείου διὰ δυνάμεως ὑπερφυσικῆς, ὁ φόβος τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν μήπως τιμωρηθοῦν μὲ θάνατον, ἡ θλῖψις καὶ ἀποθάρρυνσις τῶν μαθητῶν, ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰς εὐσεβεῖς γυναῖκας καὶ κατόπιν εἰς τοὺς ἕνδεκα μαθητὰς καὶ εἰς 500 καὶ ἐπέκεινα μαθητάς, μὲ πολλοὺς ἐκ τῶν ὁποίων βεβαίως θὰ συνωμίλησεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α'. Κορινθ. ιε' 6)— πάντα ταῦτα καθιστοῦν τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος γεγονὸς ἀναμφισβήτητον ἱστορικῶς, καὶ βάσιν ἀσάλευτον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος τῶν πιστευόντων εἰς Αὐτόν.

«Ὄντως ἀνέστη ὁ Κύριος!» Ὁποίαν χαρὰν ἐκφράζουν αἱ τέσσαρες αὐταὶ λέξεις! Καὶ ἡ χαρὰ τῶν δύο ἐκείνων μαθητῶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν τρέχοντες ἀπὸ Ἐμμαούς, διὰ νὰ εἰδοποιήσουν τοὺς ἀδελφούς, ἔκτοτε ἐξακολουθεῖ νὰ θερμαίνῃ τὰς καρδίας καὶ τῶν ἁγίων ἐν τοῖς Οὐρανοῖς καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἁγίων καὶ θὰ ἐξακολουθῇ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Διὰ τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπεδείχθη ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου ὅτι ἦτο «Υἱὸς Θεοῦ μετὰ δυνάμεως κατὰ Πνεῦμα ἁγιωσύνης» (Ρωμ. α'.4). Ἡ ἀνάστασις Αὐτοῦ ἦτο ἀπόδειξις καὶ ἀναγνώρισις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ὅτι ἡ ἱλαστήριος Αὐτοῦ θυσία ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐγένετο ἀποδεκτή. Ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν «ἀνεβίβασεν ἐκ τῶν νεκρῶν τὸν μέγαν Ποιμένα τῶν προβάτων» (Ἑβρ. ιγ'. 20), ὅστις «παρεδόθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ ἀνέστη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν» (Ρωμ. δ'. 25).

Ἐκ τούτου πηγάζει ἡ ἔνδοξος ἐλπὶς τοῦ εὐσεβοῦς Χριστιανοῦ. Τοῦτο ἔκαμε τὸν Πέτρον νὰ κράζῃ, «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις κατὰ τὸ πολὺ Αὐτοῦ ἔλεος ἀνεγέννησεν ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκ νεκρῶν» (Α'. Πέτρ. α'. 3). Καὶ ὁ Παῦλος γράφει μὲ θρίαμβον: «Τίς θέλει ἐγκαλέσει τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν· τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναστάς, ὅστις καὶ κάθηται ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, μεσιτεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν» (Ρωμ. η'. 33).

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν εἶναι ἡ εἰκὼν καὶ ἡ αἰτία τῆς

πνευματικῆς ἡμῶν ἀναστάσεως ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς δικαιοσύνης. Τοῦτο θέλει νὰ ἐκφράσῃ ὁ Παῦλος, γράφων πρὸς τοὺς Φιλιππησίους (γ'. 10): «Ἵνα γνωρίσω Αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ». Οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν τοῦ Θεοῦ, δύναται νὰ ζωοποιῇ τὴν ψυχήν, τὴν νεκρὰν εἰς τὰ παραπτώματα καὶ τὰς ἁμαρτίας καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου. Ἐν τῷ Χριστῷ ζωογονοῦνται πάντες οἱ πιστοί (Ρωμ. ς'.).

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι, τέλος, διὰ τοὺς πιστοὺς βεβαίωσις καὶ ὑπόσχεσις τῆς ἰδίας αὐτῶν σωματικῆς ἀναστάσεως ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ (Α'. Κορινθ. ιε' 12, 13, 20).

Ὁ Χριστὸς ἀνέστη ὡς πρόδρομος καὶ ἀντιπρόσωπος ὅλου τοῦ λαοῦ Του· ἀνέστη ὡς ἰσχυρὸς νικητὴς τοῦ θανάτου. Καθὼς διὰ τοῦ Ἀδὰμ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ θάνατος, οὕτω διὰ τοῦ Χριστοῦ ἦλθεν ἡ ἀνάστασις ἐκ τῶν νεκρῶν. Αὐτὸς ἐγένετο « ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ».

Καὶ ἡμεῖς, χαιρετίζοντες τὴν ἐπέτειον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἆρά γε αἰσθανόμεθα ἐκείνην τὴν ἁγίαν χαρὰν ἐκ τῆς ἀναμνήσεως ταύτης, τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθησαν οἱ μαθηταί, ὧν διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί; Ἔχομεν ἆρά γε καὶ ἡμεῖς μερίδα εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν ἐκείνην ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, τῆς ὁποίας ἀπολυτρώσεως σφραγὶς καὶ κορωνὶς εἶναι ἡ Ἀνάστασις τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωθέντος καὶ παθόντος Λυτρωτοῦ; Πιστεύομεν ὅτι, ὅπως ὁ Χριστὸς ἀνέστη, οὕτω καὶ ἡμεῖς θὰ ἀναστηθῶμεν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ; Αἰσθανόμεθα ὅτι συνανέστημεν μὲ τὸν Χριστόν, καὶ ἑπομένως ζητοῦμεν καὶ φρονοῦμεν « τὰ ἄνω, καὶ οὐχὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς; » Ἰδοὺ αἱ σκέψεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ διεγείρῃ εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως, ἐὰν ὄντως ἤμεθα ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ζῶσα καὶ ἀληθής. Ἐκ τοῦ κενοῦ μνημείου τῆς Ἀναστάσεως ἀκτινοβολεῖ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα Ἐκείνου, ὅστις «ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἰδού, εἶναι ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.» Αὐτῷ ἔστω ἡ τιμὴ καὶ ἡ λατρεία καὶ ἡ δοξολογία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰς αἰῶνας αἰώνων! Ἀμήν.

(Ἐκ τῶν ἀνεκδότων κηρυγμάτων τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη).

ΜΝΗΣΘΗΤΙ ΜΟΥ, ΚΥΡΙΕ.

«Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» *(Λουκ. κγ' 43).*

Ἡ προσευχὴ αὕτη τοῦ λῃστοῦ, τοῦ συσταυρωθέντος μετὰ τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ πλέον κατανυκτικὰ ἐπεισόδια τῆς φοβερᾶς ἐκείνης τραγῳδίας τοῦ Γολγοθᾶ, τὰ δ' ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου μαθήματα εἶναι τόσον διδακτικά, ὥστε πάντοτε μὲν νὰ ἦναι χρήσιμος ἡ μελέτη τοῦ συμβάντος τούτου, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Πόσον βραχεῖα καὶ ὅμως πόσον περιεκτικὴ εἶναι ἡ προσευχὴ αὐτή! Δὲν ἦτο προσευχὴ εἰλημμένη ἔκ τινος εὐχολογίου, ἀλλὰ προσευχὴ ἐκ τοῦ προχείρου, προσευχὴ ἐκ τῆς καρδίας, ἐκφράζουσα τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐπλήρουν τὴν καρδίαν τοῦ ληστοῦ κατὰ τὴν ὑστάτην ἐκείνην στιγμήν.

Ἦτο προσευχὴ συντομωτάτη, καὶ ὅμως δὲν τὴν ἐπανέλαβεν οὐδὲ κἂν δὶς ἢ τεσσαρακοντάκις, ὅπως τινὲς πράττουν, νομίζοντες ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ των θέλουν εἰσακουσθῇ. Ἦτο προσευχὴ ἁπλῆ, ἁπλουστάτη, προφερθεῖσα μὲ τελείαν ἐμπιστοσύνην εἰς Ἐκεῖνον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπετείνετο. Εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ προσευχὴ αὕτη ἀπηυθύνθη ***ἀπ' εὐθείας*** πρὸς αὐτὸν τὸν Χριστόν. Ἦτο παρὼν ἐκεῖ ὁ Ἰωάννης, ὁ ἀγαπητὸς μαθητής, καὶ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ὁ ληστὴς ἤκουσε τὸν Ἰησοῦν νὰ συνιστᾷ τὴν μητέρα Του εἰς τὸν μαθητήν Του· ἀλλ' ὅμως ὁ ληστὴς δὲν ἀπέτεινε τὴν δέησιν ταύτην οὔτε εἰς τὴν μητέρα τοῦ Χριστοῦ, οὔτε εἰς τὸν Ἰωάννην, ἵνα μεσιτεύσουν πρὸς τὸν Χριστὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπετάνθη ***κατ' εὐθεῖαν*** πρὸς αὐτὸν τὸν Χριστόν, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο, ὅτι ἔλαβε παρ' Αὐτοῦ ἄμεσον βεβαίωσιν ὅτι ἡ αἴτησίς του εἶχεν εἰσακουσθῇ.

Ὠνόμασε τὸν Χριστὸν Κύριον καὶ ἀναμφιβόλως ἐπίστευσεν εἰς Αὐτὸν ὡς τοιοῦτον, εἰς τὴν ὑψίστην ἔννοιαν τῆς λέξεως — Κύριον ζώντων καὶ νεκρῶν, ἔχοντα τὰς κλεῖδας τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου—Δημιουργὸν καὶ Κύριον τοῦ Σύμπαντος καὶ δυνάμενον νὰ τὸν σώσῃ.

Τί μᾶς διδάσκει τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο τοῦ μετανοήσαντος ληστοῦ;

1) Ὅτι ἡ δικαίωσις καὶ ἡ σωτηρία τοῦ ἁμαρτωλοῦ δὲν εἶναι ἐξ ἔργων, ἀλλὰ ***κατὰ χάριν*** διὰ τῆς πίστεως — ὅτι εἶναι Θεοῦ δῶρον (Ἐφεσ. β' 8). Τίνα ἔργα εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ ὁ ληστὴς εἰμὴ κακουργήματα; Καὶ ὅμως ἤρκεσεν ἡ μετάνοια καὶ ἡ πίστις του, διὰ νὰ λάβῃ τὴν σωτηρίαν.

2) Ὅτι οὐδείς, οὐδὲ αὐτὸς ὁ μέγιστος τῶν κακούργων, πρέπει ν' ἀπελπίζηται περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς του καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου, ἀρκεῖ μόνον νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἐγκαρδίως εἰς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ σταυρωθέντα Ἰησοῦν. Εἶναι ὅμως πολὺ ἐπικίνδυνον ν' ἀναβάλλῃ τις διὰ τοῦτο τὴν μετάνοιάν του μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, διότι οὐδεὶς γνωρίζει πότε ὁ θάνατος ἔρχεται—σπάνια δὲ εἶναι τὰ παραδείγματα, ὅπου ὁ θνήσκων τὸ γνωρίζει καὶ ἔχει τὰς αἰσθήσεις του ἀκεραίας.

3) Ὅτι εὐθὺς μετὰ θάνατον ἑκάστη ψυχὴ μεταβαίνει εἰς τὸν προωρισμένον δι' αὐτὴν τόπον—οἱ μὲν δίκαιοι εἰς τὸν Παράδεισον, οἱ δὲ πονηροὶ εἰς τὴν κόλασιν. «*Σήμερον* μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ», εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν ληστήν. Ἑπομένως τὸ περὶ καθαρτηρίου πυρὸς δόγμα καὶ ἡ περὶ μεσαίας καταστάσεως δοξασία δὲν ἔχουν ὑπόστασιν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ.

Ἀνυπόστατος εἶναι προσέτι καὶ ἡ δοξασία, ὅτι οἱ ἐπιζῶντες δύνανται νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀποθανόντας συγγενεῖς των· διότι εἶναι γεγραμμένον· «Ἅπαξ ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις» (Ἑβρ. θ' 27).

Ἡ ἰδέα αὕτη τῆς μετὰ θάνατον βοηθείας εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἐδανείσθησαν δὲ αὐτὴν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς προγόνους των. Ὁ Ὅμηρος εἰς τὴν Ἰλιάδα (Ραψῳδ. Ψ′ 71—74) παριστᾷ τὴν ψυχὴν τοῦ Πατρόκλου ζητοῦσαν παρὰ τῶν ζώντων βοήθειαν.

4) Ἡ ἑτέρα δοξασία ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ τὸν θάνατόν του κατέβη εἰς τὸν Ἅδην καὶ ἐκεῖ ἐκήρυξεν εἰς τὰ πνεύματα τὰ ἐν τῇ φυλακῇ, τὰς ψυχὰς δηλονότι τῶν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ζησάντων καὶ δι' αὐτοῦ καταποντισθέντων ἀνθρώπων, εἶναι ἀνυπόστατος (Α′. Πέτρ. γ′, 19). Πράγματι τὸ σῶμά του ἐτέθη εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἡ ψυχή του ἀνέβη αὐθωρεὶ εἰς τὸν οὐρανόν, διότι ρητῶς ἐβεβαίωσε τὸν λῃστήν: «***Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ***».

5) Ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀνάγκην τοῦ Χριστοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ μόνου δύνανται νὰ σωθοῦν.

Καὶ τώρα, ἀδελφοί, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἐρωτήσω, πῶς ἔχει μὲ σᾶς τὸ ζήτημα τοῦτο; Βεβαίως δὲν εἶσθε εἰς τὴν θέσιν καὶ κατάστασιν τοῦ λῃστοῦ ἐνώπιον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας· ἀλλ' ἂν μένητε εἰσέτι εἰς τὰς ἁμαρτίας σας, ἡ θέσις σας εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἐκείνου ἐνώπιον τῆς Θείας δικαιοσύνης, καὶ κινδυνεύετε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀποκοπῆτε ἀπὸ τῶν ζώντων καὶ νὰ μεταφερθῆτε εἰς αἰώνιον κακοδαιμονίαν. Ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῆς καρδίας σας; Συναισθάνεσθε σεῖς λύπην ἢ μετάνοιαν διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ὅπως ὁ λῃστής; Ἐὰν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ποῖα μέσα μετεχειρίσθητε, ὅπως ἐξασφαλίσητε τὴν εὔνοιαν καὶ προστασίαν τοῦ Θεοῦ; Ἐκράξατε πρὸς Αὐτὸν ἐν μετανοίᾳ καὶ πίστει, ὅπως ὁ λῃστής: Καὶ ποίαν ἀπάντησιν ἐλάβετε ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἐν τῇ πείρᾳ σας; Ποίαν δὲ ἀπόδειξιν ἔχετε, ὅτι μετέβητε ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ ὅτι ἀποθνήσκοντες θέλετε εὑρεθῆ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ;

Ἐξετάσατε, παρακαλῶ, ἀκριβῶς καὶ εἰλικρινῶς τὴν διδακτικὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ λῃστοῦ, πῶς βῆμα πρὸς βῆμα ἔδειξε τὴν γνησίαν αὐτοῦ μετάνοιαν, 1) ἐνδιαφερθεὶς ὑπὲρ τοῦ συσταυρωθέντος μετ' αὐτοῦ Ἰησοῦ· 2) ὁμολογήσας παρρησίᾳ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν ἀθῳότητα τοῦ Χριστοῦ· 3) ἐκφράσας τὴν πίστιν του εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ὅπως τὸν σώσῃ, καὶ δεηθεὶς Αὐτοῦ ἐν ταπεινοφροσύνῃ ἁπλῇ νὰ τὸν ἐνθυμηθῇ.

Συγκρίνατε τὰς ἀποδείξεις ταύτας τῆς γνησίας ἐπιστροφῆς πρὸς ἐκείνας, τὰς ὁποίας σεῖς δύνασθε νὰ δείξητε, καὶ θὰ ἴδητε, ἂν πραγματικῶς ἐπεστράφητε εἰς τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν σας. Ὁ δὲ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ Πατὴρ πάσης παρακλήσεως εἴθε νὰ ὁδηγήσῃ καὶ νὰ διαφυλάξῃ πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν βεβαίωσιν καὶ τὴν ἔνδοξον ἐλπίδα τῆς διὰ μόνου τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας. Ἀμήν.

(*Ἐκ τῶν τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη*).

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

Ἀναφορὰ τῶν Ἑλλήνων Εὐαγγελικῶν ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ 2ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Σ. ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου).

Β'.

Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἐκ λόγων γλωσσικῶν.

Δὲν ζητοῦμεν μεταφράσεις τῶν ἱερῶν κειμένων εἰς τὴν δημώδη (ἢ «μαλλιαρὰν») διάλεκτον, ἥτις καὶ τῆς δεούσης σοβαρότητος στερεῖται καὶ λέξεις ἐπαρκεῖς δὲν ἔχει, ὅπως παραφράσῃ πιστῶς καὶ εὐπρεπῶς τὰ ἱερὰ κείμενα. Ὅλη ἡ κατὰ τῶν μεταφράσεων σταυροφορία ἔσχε τὴν γένεσιν αὐτῆς ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης «μαλλιαρᾶς» μεταφράσεως τοῦ κ. Α. Πάλλη, ἣν ἤρχισε δημοσιεύουσα ἡ ἐφημερὶς «Ἀκρόπολις» κατὰ τὸ ἔτος 1902. Ἡ δὲ δικαία ἐξέγερσις κατὰ τῆς μεταφράσεως ἐκείνης συμπαρέσυρεν, ὡς μὴ ὤφειλε, καὶ τὴν ***πιστήν, σεμνὴν*** καὶ ***ὡραίαν καθαρεύουσαν μετάφρασιν*** τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἣν ἐξεπόνησαν ***τρεῖς διακεκριμένοι κληρικοὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας***—οἱ ***Νεόφυτος Βάμβας*** (καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου), ***Α. Τυπάλδος*** καὶ ***Θεόφιλος Φαρμακίδης*** ἐν ἔτει 1852, καὶ ἣν ἔκτοτε ἐκδίδει ἡ Βρεταννικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία. Διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὴν μετάφρασιν ταύτην παραθέτομεν κατωτέρω δείγματά τινα αὐτῆς ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ ἀρχέτυπον :

Πράξ. ε'. 8, 9.

Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε ; Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, τοσούτου. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου ; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσί σε.	Ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι, διὰ τόσον ἐπωλήσατε τὸν ἀγρόν; Καὶ ἐκείνη εἶπε, Ναί, διὰ τόσον. Καὶ ὁ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Διατί συνεφωνήσατε νὰ πειράσητε τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου; ἰδού, εἰς τὴν θύραν εἶναι οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου καὶ θέλουσιν ἐκβάλει καὶ σέ.

Α' Κορινθ. ζ'. 35.

Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.	Τοῦτο δὲ λέγω πρὸς τὸ συμφέρον ὑμῶν αὐτῶν· οὐχὶ διὰ νὰ βάλω εἰς ἐσᾶς παγίδα, ἀλλὰ διὰ τὸ σεμνοπρεπές, καὶ διὰ νὰ ἦσθε προσκεκολλημένοι εἰς τὸν Κύριον χωρὶς περισπασμούς.

Φιλιππησ. δ'. 10.

Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ.	Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως ὅτι τώρα τέλος πάντων ἐδείξατε ἀναθάλλουσαν τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδα· περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἐφροντίζετε, πλὴν δὲν εἴχετε εὐκαιρίαν.

Ὡς βλέπετε, ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι οὐ μόνον ***πιστὴ*** καὶ κατὰ λέξιν ἀκριβής, ἀλλὰ καὶ ***εὔληπτος*** καὶ ***ἀξιοπρεπὴς*** κατὰ τὸ λεκτικόν. Ἡ γλῶσσα αὕτη εἶναι ἐκείνη, ***ἣν μεταχειρίζεται καὶ ἡ Πολιτεία καὶ ἡ λόγιος κοινωνία καὶ ὁ τύπος***, ἀπηλλαγμένη δὲ ὅσον τὸ δυνατὸν τῶν μακαρονισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἡδύνονταί τινες ὀπαδοὶ τῆς ἀρχαΐζούσης. Μὲ ἄλλους λόγους, ἀποφεύγει καὶ τὰς ἀκρότητας τῆς ὑπερκαθαρευούσης καὶ τὰ κατασκευάσματα τῶν λεγομένων «μαλλιαρῶν». Ἡ μετάφρασις αὕτη ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὴν ***κειμήλιον*** ἄξιον πάσης ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐκτιμήσεως ἀπὸ γλωσσικῆς καὶ φιλολογικῆς ἀπόψεως. ***Κατ' οὐδεμίαν δ' ἐκδοχὴν*** δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ***ὑπονόμευσις ἢ παραφθορὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.***

Γ'.

Ἠκούσαμεν κάπου ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν μεταφράσεων ὅτι ***δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθοῦν πιστῶς αἱ ὑψηλαὶ καὶ θεόπνευστοι ἔννοιαι τοῦ πρωτοτύπου.*** Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο μόνον ὡς ἀστεῖον δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ. Οἱ πολέμιοι τῶν μεταφράσεων οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ ὑποδείξωσιν ***ἓν κἂν λάθος ἢ ἐλάττωμα*** εἰς τὴν εἰρημένην μετάφρασιν τοῦ Βάμβα, ἥτις εἶναι ἡ κυριωτέρα, ἂν μὴ ἡ μόνη εὐρέως κυκλοφορήσασα νεοελληνικὴ μετάφρασις τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία, ὁ μέγας αὐτὸς ἐκδοτικὸς οἶκος τοῦ Λονδίνου, οὗτινος ἀποκλειστικὸν ἔργον ἀπὸ 118 ἐτῶν εἶναι ἡ ἐκτύπωσις καὶ κυκλοφορία τῶν Ἱερῶν Γραφῶν εἰς πάσας τὰς γλώσσας καὶ διαλέκτους τῆς ὑφηλίου, ἐπανειλημμένως ἀπετάνθη καὶ πρὸς τὴν Ι. Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον μὲ τὴν παράκλησιν, ὅπως τὰ κέντρα ταῦτα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐὰν εἶχον λόγους νὰ θεωρῶσι τὴν μετάφρασιν τοῦ Βάμβα πλημμελῆ εἴς τι, ***ὑποδείξωσι ποῖα τὰ πλημμελῆ ταῦτα σημεῖα,*** ἵνα διορθωθῶσιν· ἢ ἐὰν ἐπροτίμων, ὅπως ***ὑποδείξωσι μίαν πιστὴν καὶ κατὰ λέξιν μετάφρασιν τῆς ἐγκρίσεώς των***, ἣν ἀνελάμβανεν ἡ Ἑταιρία νὰ ἐκδώσῃ καὶ κυκλοφορήσῃ ἰδίαις δαπάναις. Δυστυχῶς οἱ ἐν τῇ Ι. Συνόδῳ καὶ τοῖς Πατριαρχείοις ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν πολέμιοι πάσης μεταφράσεως, οὐχὶ διότι εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Βάμβα ἠδύναντο νὰ εὕρωσί τι σφάλμα μεταφραστικόν, ἀλλὰ διότι, κάτοχοι αὐτοὶ ἐκ μακρᾶς συνηθείας τῆς ἀρχαίας διαλέκτου, εὑρίσκοντο (καὶ εὑρίσκονται ἀκόμη) ὑπὸ τὴν σφαλερὰν ἀντίληψιν ὅτι καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐξ ἴσου μὲ αὐτοὺς ἐννοεῖ τὰ ἀρχαῖα κείμενα. ***Δυστυχῶς δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα***· τοὐναντίον, ἐφ' ὅσον ἐπετρέπετο σιωπηρῶς ἡ ἐλευθέρα πώλησις τῆς μεταφράσεως, ***ἡ ζήτησις αὐτῆς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον ὑπῆρξε τριπλασία τῆς τῶν ἀρχετύπων ἐκδόσεων***— τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει πέρα πάσης ἀντιλογίας ὅτι ***ὁ λαὸς δὲν ἐννοεῖ τὰ ἀρχαῖα κείμενα καὶ θέλει τὴν μετάφρασιν.***

Δ'.

Τὸ ζήτημα ὅμως δὲν εἶναι γλωσσικόν, ἀλλ' ἠθικὸν καὶ ***θρησκευτικόν.*** Ἡ μὲν γλῶσσα, ὡς εἴδομεν, οὐδένα διατρέχει κίνδυνον ἐκ μιᾶς πιστῆς καὶ καθα-

ρευούσης μεταφράσεως, ὡς εἶναι ἡ τοῦ Βάμβα. Τοὐναντίον, τὰ Ἑλληνικὰ τῆς Π. Διαθήκης τῶν Ἑβδομήκοντα ***εἶναι μᾶλλον βαρβαρικά***, διότι ἀντιπροσωπεύουν τὴν καθομιλουμένην διάλεκτον, ἥτις ἐλαλεῖτο ὑπὸ πλήθους λαῶν, πᾶν ἄλλο ἢ Ἑλληνικῶν, καὶ κατὰ φυσικὴν συνέπειαν γέμει Ἑβραϊσμῶν καὶ βαρβαρισμῶν, ἀγνώστων εἰς τὴν κλασσικὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἀλλὰ καὶ τῆς Κ. Διαθήκης τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα, ὃν καὶ αὐτὸ ἡ καθομιλουμένη τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, πολὺ ἀπέχει τῆς καθαρότητος τῆς κλασσικῆς γλώσσης. Ἀμφότεραι αἱ διάλεκτοι αὗται (ἡ τῆς Παλαιᾶς καὶ ἡ τῆς Κ. Διαθήκης) εἶναι ἀπὸ φιλολογικῆς ἀπόψεως ***παραφθοραὶ*** τῆς κλασσικῆς οὐδὲ δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὡς γνώμονες τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ***εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα***, ὡς θέλουσιν οἱ ὑπέρμαχοι τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως.

Ἦσαν ἁπλούστατα αἱ διάλεκτοι, ἃς ἐλάλει ὁ κοινὸς λαὸς τῆς ἐποχῆς τῶν Πτολεμαίων καὶ τῆς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων· καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ ***νὰ διαδοθῇ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν τάξιν καὶ εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερον παγκόσμιον κύκλον.***

Διότι ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ δὲν εἶναι προωρισμένη διὰ ἕνα μόνον λαὸν ἢ φυλὴν ἀνθρώπων ἢ διὰ μόνους τοὺς πλουσίους καὶ ἐγγραμμάτους καὶ σοφούς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν πτωχὸν καὶ τὸν ἀγράμματον. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἁγία Γραφὴ καταδικάζει τὴν χρῆσιν ἀγνώστων γλωσσῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ρητῶς καὶ αὐστηρῶς μέμφεται τοὺς Κορινθίους Χριστιανούς, οἵτινες χάριν ἐπιδείξεως μετεχειρίζοντο ξένας καὶ ἀκαταλήπτους γλώσσας ἐπ᾿ ἐκκλησίας (Α'.Κορινθ. ιδ'6-34). Ἐπομένως ***δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τίθενται οἱοιδήποτε περιορισμοὶ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ γνῶσιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν***. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ ἄλλων χωρῶν συνεισφέρουσι κατ᾿ ἔτος μεγάλα ποσὰ ὑπὲρ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν, ὅπως αὗται δυνηθῶσι νὰ ἐκτυπώσωσι καὶ πωλήσωσι μὲ ζημίαν τινὰ χρηματικὴν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἵνα οὗτος καταστῇ ***προσιτὸς καὶ εἰς τὸ πτωχότατον βαλάντιον***. Εἰς ἐκείνας τὰς χώρας κατενόησαν πληρέστατα τὴν ***μεγίστην ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ὠφέλειαν***, ἣν ἔχει ὁ λαὸς ἐκ τῆς ***εὐρείας κυκλοφορίας καὶ ἐπιδράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς***. Καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πρέπει νὰ μὴ στερηθῇ τῆς εὐεργετικῆς ταύτης πνευματικῆς πνοῆς, ἣν φέρει εἰς τὸν ἀτομικόν, τὸν οἰκογενειακόν, τὸν κοινωνικὸν καὶ τὸν ἐθνικὸν βίον ἡ ***εὐρεῖα ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπερ εἶναι ἡ βάσις καὶ ἡ πηγὴ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας***.

Ε'.

Εἶναι ἐντροπὴ νὰ παρεμποδίζηται ἡ κυκλοφορία τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣν ἐννοεῖ ὁ λαός, ἐνῷ ***πλήρης καὶ ἀχαλίνωτος ἐλευθερία ἀφίεται εἰς τὴν κυκλοφορίαν παντὸς ἀσέμνου καὶ ἀνηθίκου δημοσιεύματος***. Τὰ φαῦλα μυθιστορήματα, τὰ ἀνήθικα εἰκονογραφημένα περιοδικά, αἱ ἄσεμνοι ἐπιφυλλίδες τῶν ἡμερησίων ἐφημερίδων, τὰ πορνογραφήματα παντὸς εἴδους καὶ τὰ ἀσελγέστατα θεατρικὰ ἔργα ἐπιτρέπονται παρ᾿ ἡμῖν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου περιορισμοῦ. Μόνον ἡ Ἁγ. Γραφὴ παρεμποδίζεται ἀπὸ τοῦ νὰ κυκλοφορῇ, εἰμὴ εἰς ἀρχαίαν

διάλεκτον, ἣν οὐδεὶς ἐννοεῖ καὶ πάντες βαρύνονται νὰ ἀναγνώσουν. Δὲν ἀποτελεῖ τοῦτο ὄνειδος καὶ ὕβριν οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῆς τῆς στοιχειώδους λογικῆς;

ϛ'.

Τελευταῖον, ὅσον ἀφορᾷ εἰδικῶς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τοῦ Εὐαγγελικοῦ ἢ Διαμαρτυρομένου δόγματος, ὀφείλομεν νὰ ὑποδείξωμεν εἰς τὴν Σ. Ἐθνοσυνέλευσιν ὅτι ***δι' ἡμᾶς ἡ χρῆσις τῆς νεοελληνικῆς Ἁγ. Γραφῆς ἀποτελεῖ ἄρθρον πίστεως καὶ στοιχεῖον ἀναπόσπαστον τῆς δημοσίας ἐπ' ἐκκλησίᾳ*** καὶ ἰδιαιτέρας κατ' οἶκον ***λατρείας ἡμῶν***. Συνεπῶς, συμφώνως πρὸς τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ὁρίζει ὅτι τὰ τῆς λατρείας πασῶν τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκειῶν «τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νόμων», ***ἔχομεν ἀναφαίρετον τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως τῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς***. Ὅπως δὲν δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τοὺς Μουσουλμάνους συμπολίτας ἡμῶν ἡ χρῆσις τοῦ Κορανίου, ἢ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἡ τῆς Ἑβραϊκῆς Βίβλου, οὕτω καὶ εἰς ἡμᾶς δὲν δύναται νὰ τεθῇ οἱονδήποτε ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀπόκτησιν καὶ χρῆσιν τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἐν τῇ σημερινῇ Ἑλλ. γλώσσῃ.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ ἡ ἄποψις αὕτη τοῦ ζητήματος διέφυγε μέχρι τοῦδε ἐντελῶς τὴν ἀντίληψιν τῶν περὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν μεταφράσεων ἀσχοληθέντων, καὶ ὅτι ἐὰν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ Σ. Ἐθνοσυνέλευσις, μετ' ἐπισταμένην ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τῆς μεταφράσεως τῶν ἱερῶν κειμένων, ἤθελε παρ' ἐλπίδα ἐμμείνει εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν, τὸ συνταγματικὸν τοῦτο δικαίωμα ἡμῶν θὰ ἀναγνωρισθῇ, ἐν ἀνάγκῃ καὶ δι' εἰδικῆς ἐν τῷ οἰκείῳ ἄρθρῳ μνείας, ἐξαιρούσης τὰς ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνικὰς Εὐαγγελικὰς κοινότητας τῆς ἀπαγορεύσεως ἐκείνης.

Ἔχομεν ὅμως τὴν πεποίθησιν ὅτι αἱ διάφοροι σκέψεις, ἃς ἀνωτέρω ἐν πολλῇ ἀδυναμίᾳ καὶ συντομίᾳ ἐξεθέσαμεν, θὰ πείσωσι τὴν Σ. Ἐθνοσυνέλευσιν ὅτι ***ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις ἀποτελεῖ ὄνειδος παγκόσμιον διὰ τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν πατρίδα, καὶ ζημίαν ἀνυπολόγιστον διὰ τὸ ἔθνος ἡμῶν ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς***, καὶ ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τῆς σκέψεως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ***οἱονδήποτε περιορισμὸν τῆς κυκλοφορίας τοῦ Θείου Λόγου*** εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣν ἐννοεῖ ὁ λαὸς καὶ χρησιμοποιεῖ ἡ Πολιτεία, ἡ Παιδεία καὶ ἡ Κοινωνία.

Ἐν τῇ πεποιθήσει ταύτῃ ὑποσημειούμεθα εὐσεβάστως
Κατ' ἐντολὴν πασῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνικῶν
Εὐαγγελικῶν Κοινοτήτων

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Πολύκαρπος Γ. Λογγινίδης
Ἀριστείδης Μιχιτσόπουλος
Δημήτριος Μ. Καλοποθάκης

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Μαρτίου, 1922.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Δ'.

Ἀπὸ τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου μέχρι τέλους τῆς ἀρχαίας περιόδου (325—476 μ. Χρ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἡ ὁριστικὴ ἐπικράτησις τοῦ Χριστιανισμοῦ.

(Συνέχεια)

Διετάχθη νὰ καοῦν πάντα τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀρείου καὶ νὰ τιμωρῶνται μὲ θάνατον ὅσοι θὰ τὰ διετήρουν. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἀρείου ἐθεωρήθησαν ὡς ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐκλήθησαν Πορφυριανοί. *)

Ἡ κατὰ Ἀρείου ὅμως ἀπόφασις δὲν κατέπαυσεν ὁριστικῶς τὴν ἔριδα. Εὐθὺς μετὰ τὴν Σύνοδον ταύτην ἤρχισαν ἐνέργειαι ὅπως ἐπέλθῃ συμβιβασμὸς μετὰ τῶν Ἀρειανῶν. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ συμβιβαστικοῦ τούτου κινήματος ἐκλήθησαν «Ἡμιαρειανοί», ὧν ἡγέτης ἦτο Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας· σκοπός των ἦτο νὰ ἐπιτύχουν τὴν τροποποίησιν τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, διὰ τῆς ἀπαλείψεως τῆς λέξεως «ὁμοούσιος». Εἰς τὴν ὁμάδα ταύτην προσεκολλήθη καὶ ὁ Κωνσταντῖνος, ὅστις, βλέπων πόσον ἐπιβλαβὴς ἦτο ἡ ἔρις αὕτη εἰς τὴν εἰρήνην τοῦ κράτους, ἠθέλησε νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Ἄρειον νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ ἐδέχθη παρ' αὐτοῦ μίαν ὁμολογίαν πίστεως διατυπουμένην εἰς ἀορίστους καὶ γενικὰς ἐκφράσεις (328 μ.Χρ.) Ὁ **Ἀθανάσιος** ὅστις εἶχε διαδεχθῇ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Ἀλεξανδρείας καὶ εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ κατὰ τοῦ Ἀρειανισμοῦ ἀγῶνος, ὑπέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ὑπό τινος συνόδου ἐν Τύρῳ (335) καθῃρέθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Γαλλίαν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Ἄρειον εἰς τὸ ἐκκλησιαστικόν του ἀξίωμα καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐματαιώθη μόνον διὰ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ Ἀρείου (336). Αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέθανε τὸ ἑπόμενον ἔτος· ὁ δὲ Κωνστάντιος, ὅστις τὸν διεδέχθη, φανερῶς ἐνεκολπώθη τὸν Ἀρειανισμόν. Ὁ Εὐσέβιος ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως (338) καὶ ὁ Ἀθανάσιος κατέφυγεν εἰς τὴν Ρώμην, ἥτις ἐπεδοκίμαζε τὸν ἀγῶνά του. Ὁμοίως ὁ Μάρκελλος, ἕτερος ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τοῦ Ἀρειανισμοῦ, καταδικασθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει (336), ἐπεδοκιμάσθη ὑπὸ Συνόδου ἐν Ρώμῃ (341). Τοιουτοτρόπως ἐπῆλθε διάστασις μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ πρὸς

(*) Τὰ πρακτικὰ τῆς Α'. Οἰκουμ. Συνόδου δὲν διεσώθησαν, ὥστε δὲν εἶναι γνωστοὶ ὅλοι οἱ κανόνες, οὓς ἐθέσπισεν. Ἐκ τῶν παρὰ πάντων ὁμολογουμένων ὡς γνησίων 20 κανόνων καὶ ἐξ ἄλλων αὐθεντικῶν πληροφοριῶν γνωρίζομεν ὅτι, ἐκτὸς τῶν περὶ Ἀρείου, καὶ ἡ αἵρεσις τοῦ Νοβατιανοῦ ἐν Ρώμῃ καὶ ἡ τοῦ Μελετίου ἐν Αἰγύπτῳ ἐτακτοποιήθη, ἐκανονίσθη ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα καὶ ἐλήφθησαν διάφοροι ἄλλαι ἀποφάσεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας.

ἐξομάλυνσιν αὐτῆς συνεκλήθη Σύνοδος ἐν Σαρδικῇ (τῇ νῦν Σόφιᾳ τῆς Βουλγαρίας) κατὰ τὸ ἔτος 344· ἐκεῖ ὅμως ἀντὶ συνδιαλλαγῆς, ἐπῆλθε διάσπασις ἔτι μεγαλειτέρα. Δύο Σύνοδοι, συγκροτηθεῖσαι εἰς Ἀντιόχειαν (341 καὶ 345) ὑπὸ τῶν Ἡμιαρειανῶν, συνέταξαν σύμβολα πίστεως καθ' ὅλα ὅμοια πρὸς τὸ τῆς Νικαίας, παραλείπουσαι μόνον τὴν λέξιν «ὁμοούσιος».*) Ὁ Ἀθανάσιος ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸ ἔτος 346, δέκα ὅμως ἔτη βραδύτερον πάλιν ἐξωρίσθη. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνστάντιος προσεπάθησε διὰ τριῶν Συνόδων (εἰς Σίρμιον, Ἀρελάτην καὶ Μεδιόλανα) νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν ἐν τῇ Δύσει Ἐκκλησίαν νὰ δεχθῇ τὸν Ἡμιαρειανισμόν. Ὁ Κωνστάντιος διεκήρυττεν ἀπεριφράστως ὅτι ἀπῄτει νὰ γίνῃ ὅ,τι ἤθελεν αὐτός. Καὶ πρὸς καιρὸν ἐφαίνετο ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὁλόκληρος εἶχεν ὑποκύψει εἰς τὸν Ἡμιαρειανισμόν.

Μέχρι τοῦ σημείου τούτου οἱ Ἀρειανοὶ καὶ οἱ Ἡμιαρειανοὶ εἶχον συνεργασθῆ προθύμως. Ἀλλὰ μετὰ τὰς κοινὰς νίκας των, ἐφανερώθη ἡ ἀντίθεσις μεταξύ των καὶ διεσπάσθησαν. Ὁ Ἀέτιος καὶ ὁ Εὐνόμιος ἤρχισαν νὰ κηρύττουν Ἀρειανισμὸν καθαρὸν καὶ ἀμιγῆ καὶ μάλιστα ἀκόμη ριζοσπαστικώτερον ἢ πρίν, λέγοντες ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι «ἀνόμοιος» τῷ Πατρί. Διὰ τοῦτο καὶ ἐκλήθησαν ***Ἀνόμοιοι***. Οἱ δὲ Ἡμιαρειανοί, διδάσκοντες ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ὁμοίας φύσεως τῷ Πατρί, ἐκλήθησαν «***Ὁμοιούσιοι***».

Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 356 καὶ 361 διάφοροι Σύνοδοι συνεκροτήθησαν ὅπως εὕρουν τρόπον καταπαύσεως τῆς ἔριδος ταύτης, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ὁριστικὸν κατέληξαν. Κατὰ τὴν βασιλείαν Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου, τὰ πράγματα ἡσύχασαν ὀλίγον, καθότι ὁ βασιλεὺς οὗτος ὡς εἰδωλολάτρης, πρὸς ἀμφοτέρας τὰς μερίδας ἔδειξε παγερὰν ἀδιαφορίαν. Ὁ Ἀθανάσιος ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν ἕδραν του ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἡ μερίς του ἀνέκτησε τὴν προτέραν αὐτῆς ἀκμήν, ἰδίως ἐπὶ βασιλέως ***Ἰοβιανοῦ***, ὅστις τὴν ηὐνόει. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ ***Βάλενς*** (ἢ ***Οὐάλης***), ὅστις ἐβασίλευσεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἦτο Ἀρειανὸς καὶ ἤρχισε νὰ καταδιώκῃ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Συμβόλου τῆςΝικαίας· ἐν τῇ Δύσει ὅμως ὁ συναυτοκράτωρ Βαλεντινιανὸς ὁ Α'. τοὺς ἐπροστάτευε, τὸ δὲ Σύμβολον τοῦτο ἦτο γενικῶς παραδεδεγμένον. Ὅθεν ἐνῷ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Δύσεως ἡ Ἀρειανικὴ ἔρις κατέπαυσεν ὁριστικῶς ἐπὶ Βαλεντινιανοῦ (364), ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐξηκολούθησε νὰ συνταράσσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ 17 ἔτη ἀκόμη.

Ἐν τῇ Δύσει, ὡς ἐλέχθη, ἡ Ἐκκλησία εἶχε μείνει πιστὴ εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ὁρισμοὺς τῆς Νικαίας. Ὁ ἐπίσκοπος Μεδιολάνων (Μιλάνου) ***Αὐξέντιος*** ἠσπάσθη μὲν τὸν Ἡμιαρειανισμόν, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῆς Δύσεως τὸν ἠκολούθησε, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του (374) ὁ εὐφραδὴς ***Ἀμβρόσιος***, διὰ βοῆς διω-

---

*) Τὸ πρῶτον σύμβολον τῆς Ἀντιοχείας ἔλεγεν· «Εἰς ἕνα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ μονογενῆ, τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ὑπάρχοντα καὶ συνόντα τῷ γεγεννηκότι Αὐτὸν Πατρί», κτλ. Εἰς δὲ τὸ β' σύμβολον, ἀναγινώσκομεν· «Εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τόν μονογενῆ Θεόν, δι' οὗ τὰ πάντα, τὸν γεννηθέντα πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ Πατρός, Θεὸν ἐκ Θεοῦ, ὅλον ἐξ ὅλου, μόνον ἐκ μόνου, τέλειον ἐκ τελείου... τὸν ὄντα ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν, Θεὸν Λόγον . . . . Εἴ τις παρὰ τὴν ὑγιᾶ τῶν Γραφῶν πίστιν διδάσκει, λέγων ἢ χρόνον ἢ καιρὸν ἢ αἰῶνα ἢ εἶναι ἢ γεγονέναι πρὸ τοῦ γεννηθῆναι τὸν Υἱόν, ἀνάθεμα ἔστω».

ρισθεὶς διάδοχός του, μεγάλως συνέτεινεν εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς Ἀρειανικῆς αἱρέσεως. Ἕτερος κρατερὸς πολέμιος τοῦ Ἀρειανισμοῦ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὑπῆρξεν ὁ ***Ἱλάριος***, ἐπίσκοπος Πικταβίου (Πουατιέ) τῆς Γαλλίας.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, παρ' ὅλην τὴν φανατικὴν ὑποστήριξιν τοῦ αὐτοκράτορος Βάλεντος (ἴσως δὲ ἀκριβῶς ἕνεκα τοῦ φανατισμοῦ αὐτοῦ), βαθμηδὸν ὑπερίσχυσεν ἡ ὀρθόδοξος ἀντίληψις ἐπὶ τῆς Ἀρειανικῆς ἔριδος, καὶ οἱ Ἡμιαρειανοὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον προσήγγισαν εἰς τὰ θεσπίσματα τῆς Νικαίας. Εἰς τοῦτο συνέτειναν δύο γεγονότα. Πρῶτον, ἡ ἐμφάνισις νέου ζητήματος δογματικοῦ, ἀφορῶντος τὴν θέσιν τοῦ ***Ἁγίου Πνεύματος*** ἐν τῇ Τριάδι. Μία μερὶς Ἡμιαρειανῶν, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ***Μακεδονίου***, ἀρχιεπισκοπου Κων)πόλεως, ἠσπάσθη τὴν γνώμην ὅτι τὸ Πνεῦμα ἦτο κτίσμα. Τὴν δοξασίαν ταύτην κατεπολέμησεν ὁ Ἀθανάσιος, ὅστις καὶ συνεκρότησε Σύνοδον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἡ ὁποία κατεδίκασεν αὐτήν. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μακεδονίου ὠνομάσθησαν Μακεδονιανοὶ καὶ ***Πνευματομάχοι*** βαθμηδὸν δὲ ἐξέλιπον, ἰδίως ἀφοῦ ἡ Β.' Οἰκουμεν. Σύνοδος ἀνεκήρυξε τοῦ Ἁγ. Πνεύματος τὴν θεότητα καὶ τὴν ἰσότητα πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν.

Τὸ δεύτερον γεγονὸς ἦτο ἡ ἐμφάνισις ἐπὶ τῆς θεολογικῆς σκηνῆς τριῶν ὑπερόχων ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ τῆς ἐπιβολῆς των μεγάλως συνέβαλον εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν θεσπισμάτων τῆς Νικαίας. Οὗτοι ἦσαν οἱ Καππαδόκαι λεγόμενοι — ***Βασίλειος*** ὁ ἀπὸ Καισαρείας, ***Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς*** καὶ ***Γρηγόριος ὁ Νύσσης***. Ὁ Μέγας Βασίλειος (330—379) ἐγεννήθη ἐκ Χριστιανῶν γονέων καὶ ἠξιώθη παιδείας εὐρείας εἴς τε τὴν κλασσικὴν σοφίαν καὶ τὴν Χριστ. Θεολογίαν. Θεολογικῶς ἠκολούθησε κυρίως τὸν Ὠριγένη, κατ' ἀρχὰς δὲ ἀπέκλινε μᾶλλον πρὸς τὸν Ἡμιαρειανισμόν, βραδύτερον ὅμως ἐτάχθη ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τοῦ «ὁμοουσίου». Ὁ Ναζιανζηνὸς Γρηγόριος (325—387), υἱὸς τοῦ ἐπισκόπου Γρηγορίου καὶ συμμαθητὴς τοῦ Βασιλείου, δὲν διεδέχθη τὸν πατέρα του ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τῆς Ναζιανζοῦ, ἀλλὰ μεταβὰς εἰς Κων)πολιν εἰργάσθη δραστηρίως διὰ τῆς εὐγλωττίας καὶ ἐμβριθείας του πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Γρηγόριος ὁ Νύσσης (330—395) ἀδελφὸς τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐλθὼν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα.

Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν τριῶν τούτων πατέρων, οἱ Ἡμιαρειανοὶ βαθμηδὸν προσειλκύσθησαν εἰς τὸ ὀρθόδοξον στρατόπεδον. Ὅτε δὲ ***Θεοδόσιος*** ὁ Α.' ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον, εὐθὺς συνεκάλεσεν ἐν Κων)πόλει τὴν ***Β.' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον*** (381) ὅπως δώσῃ ὁριστικὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἐπεκύρωσε τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Α.' Οἰκουμ. Συνόδου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν Υἱὸν καὶ συνεπλήρωσε τὸ δόγμα τῆς Τριαδικῆς Θεότητος διὰ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν ἀφορώντων εἰς τὸ Ἁγ. Πνεῦμα.*)

---

*) Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ὅπερ σήμερον κρατεῖ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἂν καὶ λέγεται κοινῶς τῆς Νικαίας, συνετάχθη ὑπὸ τῆς Β.' ταύτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Βραδύτερον, κατὰ τὴν ἐν Τολέδῳ Σύνοδον τοῦ 589 οἱ ἐν τῇ Δύσει πατέρες ἐτροποποίησαν τὸ Σύμβολον τοῦτο εἰς τὸ περὶ Ἁγ. Πνεύματος ἄρθρον, προσθέσαντες τὴν λέξιν filioque, ἤτοι, «Τὸ ἐκ τοῦ

῾Η Β′ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ὡσαύτως κατεδίκασε καὶ ἄλλας τινὸς δευτερευούσας αἱρέσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης—τὴν τῶν ***Εὐνομιανῶν***, ***᾿Απολλιναριστῶν***, κτλ. Ἔκτοτε δὲ ἐξέλιπεν, ὁ ᾿Αρειανισμὸς ὡς ἐπίσημος αἵρεσις ἐν τῇ ᾿Εκκλησίᾳ διετηρήθη δὲ ἐπί τινα καιρὸν ἀκόμη μόνον μεταξὺ τῶν Γερμανικῶν λαῶν. ᾿Ανεφάνησαν ὅμως εὐθὺς ἄλλαι τινὲς θεολογικαὶ διχογνωμίαι, ὧν αἱ κυριώτεραι ἦσαν ἡ ***᾿Ωριγενική***, ἡ ***Πελαγιανικὴ*** καὶ ἡ ***Νεστοριανὴ*** ἔρις.

῾Η ᾿Αρειανικὴ ἔρις εἶχε καταστήσει φανερὸν ὅτι ἡ εὐρεῖα μορφὴ τῆς συστηματικῆς θεολογίας τοῦ ᾿Ωριγένους ἦτο πηγὴ παρεξηγήσεων ἐπικινδύνων. ᾿Αμφότεραι αἱ μερίδες ἐπεκαλοῦντο φράσεις καὶ διδασκαλίας τοῦ μεγάλου τούτου πατρός, καὶ τοῦτο διότι ὁ ᾿Ωριγένης διετύπωνε τὰς ἰδέας του μὲ τόσην εὐρύτητα, ὥστε καὶ οἱ ὑπέρμαχοι καὶ οἱ ἀντίπαλοι τοῦ ᾿Αρείου νὰ εὑρίσκουν στήριγμα εἰς τὰ συγγράμματά του. Τοῦτο ἐπὶ τέλους ἐξήγειρε κατὰ τῆς διδασκαλίας του τοὺς φανατικοὺς πολεμίους τοῦ ᾿Αρειανισμοῦ, καὶ ἰδίως τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ ἀσκητισμοῦ, ὥστε δὲν ἐδίστασαν νὰ κατηγορήσουν τὸν ᾿Ωριγένη ὡς αἱρετικόν, ἐνῷ ἄλλοι πατέρες, ὡς ὁ Γρηγόριος ὁ Νύσσης καὶ ὁ Δίδυμος, ἦσαν ὑπέρμαχοι αὐτοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν του.

῾Η πρώτη φάσις τῆς ἔριδος ταύτης διεξήχθη εἰς τὴν Παλαιστίνην περὶ τὸ τέλος τοῦ 4ου αἰῶνος. ᾿Εκεῖ μία ὁμὰς θεολόγων, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ ἐπίσκοπος ῾Ιεροσολύμων ***᾿Ιωάννης***, ὁ ***Ρουφῖνος*** καὶ ὁ ***῾Ιερώνυμος***, ἠκολούθησαν τὰ συγγράμματα τοῦ ᾿Ωριγένους ὡς ὁδηγὸν εἰς τὰς ἐρεύνας των. Τοῦτο ἐξήγειρεν ἐναντίον των τὴν δυσμένειαν τοῦ ***᾿Επιφανίου***, ἐπισκόπου Κωνσταντίας ἐν Κύπρῳ (315—403), ὅστις εἰς τὸ σύγγραμμά του «Κατὰ Αἱρέσεων» κατέταξε τὸν ᾿Ωριγένην μεταξὺ τῶν αἱρετικῶν. ῾Ο ῾Ιερώνυμος, φοβηθεὶς μήπως ἡ ὀρθοδοξία του καταστῇ ὕποπτος, ἐνέδωκεν εἰς τὸν ᾿Επιφάνιον καὶ ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὁμόφρονάς του, ἐστράφη καὶ αὐτὸς κατὰ τοῦ ᾿Ωριγένους. ᾿Εκ τούτου προῆλθεν ὀξεῖα διάστασις καὶ πολεμικὴ μεταξὺ ῾Ιερωνύμου καὶ Ρουφίνου.

Εἰς τὰς ἔριδας ταύτας ἀνέμιξαν ἐπὶ τέλους καὶ ***᾿Ιωάννην τὸν Χρυσόστομον*** (347—407), ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο φανατικὸς οὔτε ὑπὲρ οὔτε κατὰ τοῦ ᾿Ωριγένους. ῾Ο ἐπίσκοπος ᾿Αλεξανδρείας ***Θεόφιλος***, περιελθὼν εἰς διαμάχας μέ τινας Αἰγυπτίους μοναχοὺς ᾿Ωριγενιστάς, ἐξεδίωξεν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. Οὗτοι κατέφυγον εἰς Κων)πολιν, ὅπου ἀπὸ τοῦ 398 ἦτο ἀρχιεπίσκοπος ὁ Χρυσόστομος παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοφίλου. ῾Ο Χρυσόστομος ἐδέχθη τοὺς μοναχοὺς ἐκείνους καὶ δι᾿ ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Θεόφιλον, προσεπάθησε νὰ τοὺς συνδιαλλάξῃ μετ᾿ αὐτοῦ. ᾿Αλλ᾿ ὁ Θεόφιλος, καὶ πρὶν ἐχθρικῶς διακείμενος πρὸς τὸν Χρυσόστομον, ἤδη ἐξωργίσθη ἔτι περισσότερον διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν μοναχῶν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν

Πατρὸς ***καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ*** ἐκπορευόμενον». Τὴν δοξασίαν ταύτην πρῶτος ἐδίδαξεν ὁ Αὐγουστῖνος, ὅστις ὅμως **λέγει** ὅτι τὸ Πνεῦμα ἐκπορεύεται ***κυρίως*** ἐκ τοῦ Πατρός. Ἡ προσθήκη αὕτη «**καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ**» ἐγένετο μᾶλλον ἵνα, ἀπέναντι τοῦ ᾿Αρειανισμοῦ, τονισθῇ τὸ «ὁμοούσιον» τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. ῾Υπὸ τῆς καθόλου ὅμως Δυτικῆς ᾿Εκκλησίας δὲν ἐγένετο ἐπισήμως δεκτὴ ἡ προσθήκη εἰμὴ κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα.

βασιλεύουσαν, κατώρθωσε, διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς αὐτοκρατείρας Εὐδοξίας, νὰ κατηγορηθῇ ὁ Χρυσόστομος ὑπὸ ψευδῶν κατηγόρων, νὰ δικασθῇ εἴς τινα σύνοδον γενομένην ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Θεοφίλου εἰς κτῆμά τι βασιλικὸν ὀνόματι «Δρῦν» παρὰ τὴν Χαλκηδόνα (403) καὶ νὰ καταδικασθῇ εἰς ἐξορίαν. Αἱ κατ᾽ αὐτοῦ κατηγορίαι ἦσαν γελοῖαι. Μεταξὺ ἄλλων, κατηγορήθη ὅτι ἔζη λιτῶς καὶ ὄχι ὡς ἥρμοζεν εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς πρωτευούσης! Ἡ ἐξορία τοῦ Χρυσοστόμου τόσον ἐξήγειρε τὸν λαόν, παρὰ τῷ ὁποίῳ οὗτος ἦτο σφόδρα ἀγαπητός, ὥστε ὁ αὐτοκράτωρ ἠναγκάσθη νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ ἐκ τῆς ἐξορίας. Ἀλλ᾽ ἡ πονηρὰ Εὐδοξία ἦτο ἀμείλικτος ἐχθρὸς τοῦ μεγάλου πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις εἶχε τολμήσει νὰ τὴν ἐλέγξῃ διὰ τὸν διεφθαρμένον αὐτῆς βίον. Καὶ κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐξορισθῇ πάλιν εἰς Πόντον (404). Εἰς μάτην ἐπενέβη ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης Ἰννοκέντιος Α΄. Ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 407. Ἡ ἐξορία τοῦ Χρυσοστόμου ἐγέννησε σχίσμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διότι οἱ φίλοι του ἐν Κων)πόλει καὶ ἀλλαχοῦ διέκοψαν τὴν ἐκκλησιαστικήν των κοινωνίαν πρὸς τὸν διάδοχόν του ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ. Οἱ ἐν Κων)πόλει ὀπαδοί του, «Ἰωαννῖται» λεγόμενοι, συνήρχοντο εἰς ἰδιαιτέραν ἐκκλησίαν καὶ εἶχον ἰδίους πρεσβυτέρους. Τὸ σχίσμα τοῦτο τότε μόνον ἐξέλιπεν, ὅτε 30 ἔτη βραδύτερον ἀπεφασίσθη ἡ ἀνακομιδὴ καὶ μεταφορὰ τοῦ λειψάνου του μετὰ μεγάλων τιμῶν εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

(ἀκολουθεῖ).

Η ΑΓΑΘΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ὁ Θεὸς ὅμως πλούσιος ὢν εἰς ἔλεος, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἐνῷ ἤμεθα νεκροὶ διὰ τὰ ἁμαρτήματα, ἐζωοποίησεν ἡμᾶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ (κατὰ χάριν εἴσθε σεσωσμένοι)· καὶ συνανέστησε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

(Ἐφεσ. β.΄ 5—7).

Ἐσκέφθης ποτέ, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, περὶ τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ Θεός, δεικνύων τὴν ἀγαθότητα Αὐτοῦ; Τοῦτο εἶναι σκέψις πλουσία εἰς ἀνεκφράστους εὐλογίας. Δι᾽ αὐτῆς ἐκτυλίσσονται τρόντι ὑπὲρ σοῦ οἱ ἄπειροι θησαυροὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Λάβε ὑπ᾽ ὄψιν πρῶτον τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὡς πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου τούτου. Κεῖται οὗτος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ (Α.΄ Ἰωάνν. ε.΄ 19)· ἀπέρριψε καὶ ἐσταύρωσε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν (Πράξ. δ.΄ 26, 17)· εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν καταδίκην τοῦ ὑπερτάτου Κριτοῦ, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ θέσις πάντων ὅσοι ἀποτελοῦν τὸν κόσμον. Οἱ πάντες ἀτομικῶς εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, καταδικασμένοι εἰς ἀπώλειαν (Ρωμ. η.΄ 7). Ἐνῷ δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Θεὸς λαμβάνει ἐκ ταύτης τὴν ἀφορμήν, ἵνα δείξῃ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτός Του καὶ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀγαθοτητά Του εἰς ἐκείνους, οἵτινες εἶναι νεκροὶ εἰς τὰ παραπτώματα καὶ τὰς ἁμαρτίας των. Ἐξεγείρει αὐτούς,

τοὺς ζωοποιεῖ καὶ τοὺς καθίζει ἐν τοῖς οὐρανοῖς μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

Ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι ἅγιος καὶ δίκαιος. Πρέπει λοιπὸν ἡ ἁγιότης Αὐτοῦ νὰ μείνῃ ἀκεραία καὶ ἡ δικαιοσύνη Αὐτοῦ νὰ ἱκανοποιηθῇ, πρὶν ἢ δειχθῇ ἡ ἀγαθότης Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλούς. Ἐνταῦθα, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ἐπίστησον τὴν προσοχήν σου εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ νὰ κατορθωθῇ ὁ συμβιβασμὸς αὐτός, ὁ Χριστὸς ἐταπείνωσεν Ἑαυτὸν (Φιλιππ. β.΄ 7)· κατῆλθεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐν μέσῳ τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς καταστροφῆς, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἐβυθίσθη διὰ τῆς ἁμαρτίας, εὑρεθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος καὶ λαβὼν μορφὴν δούλου! (Φιλιππ. β.΄ 7, 8). Ἐκεῖ δὲ ὡς ἑκούσιον θῦμα ἔχυσε τὸ αἷμά Του καὶ προσέφερε τὴν ζωὴν Του εἰς τὸν Θεόν.

Ἀλλ' Ἐκεῖνος, ὅστις ἐθανατώθη, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ τώρα ἀναστὰς ἔχει ὑπερυψωθῆ ὑπεράνω τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀθλιότητος τῆς ἀρχαίας πλάσεως, ἵνα λάβῃ ὡς μετόχους εἰς τὴν ἔνδοξον αὐτοῦ μακαριότητα τοὺς ἀπέλπιδας ἁμαρτωλούς. Πόσον ἀληθῶς θαυμασία ἡ ἀγάπη αὕτη! Ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐδῶ κάτω, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀναβιβάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει Αὐτὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς (Ἰωάνν. ιζ.΄ 22—24).

Ἀλλὰ σημείωσον πόσον εἰς τοῦτο αἱ ὁδοὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι διάφοροι τῶν ὁδῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος φρονεῖ ὅτι δεικνύει ἀγαθότητα, ὅταν κάμνῃ χάριν ***εἰς ἕνα φίλον του***· ὁ Θεὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ εὐλογεῖ ***τοὺς ἐχθρούς του!*** Εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ ἔργον συγκαταβαίνει μέχρι τῶν εὐτελεστέρων καὶ τῶν μᾶλλον ἐξηχρειωμένων πλασμάτων Του· καθότι οὐδὲν πλάσμα ἔχει τόσον ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τοῦ Πλάστου, ὅσον ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ν' ἀναπτύξῃ τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτός Του· καὶ ὅσῳ μᾶλλον ὁ χαρακτὴρ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους εὐλογεῖ, εἶναι ἀνάξιος καὶ ἡ κατάστασις αὐτῶν εἶναι ἀθλία, τόσῳ μᾶλλον εἶναι ὑπερβάλλουσα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ὁ ἄνθρωπος εἶναι πράγματι τὸ πλάσμα τὸ προσφορώτερον διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς ἀπελπιστικῆς αὐτοῦ καταστάσεως καὶ τοῦ ὑπερβάλλοντος τῆς ἁμαρτίας του. Οὐδεὶς λοιπὸν ἄνθρωπος, ὅσον δήποτε εὐτελὴς καὶ ἂν ἦναι, στερεῖται τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χάριτος ταύτης, ἥτις παρέχεται διὰ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ἀπορρίψῃ τὴν χάριν ταύτην. Αἱ ἁμαρτίαι σου λοιπόν, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, τὰς ὁποίας ἴσως θεωρεῖς ὡς τὴν αἰτίαν τῆς μεγαλειτέρας σου δυστυχίας, εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ σὲ κάμῃ νὰ εὕρῃς τὸν Χριστόν· διότι ὁ Χριστὸς εἶναι Σωτήρ, καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητά Του ταύτην δὲν φροντίζει εἰμὴ περὶ τῶν ἁμαρτωλῶν (Μάρκ. β.΄ 16, 17). Ὅσοι, ὅμοιοι μὲ τοὺς Φαρισαίους, νομίζουν ἑαυτοὺς δικαίους, ἀφίνονται κατὰ μέρος (Ἰωάνν. θ.΄ 41).

Πόσον ἀπεριόριστοι εἶναι αἱ εὐλογίαι, τὰς ὁποίας ἐπιφυλάσσει ὁ Θεὸς ἐν τῷ Χριστῷ εἰς τὸν ἁμαρτωλόν, ὅστις μετανοεῖ ὡς ὁ ἄσωτος υἱὸς (Λουκ. ιε.΄), ἀφοῦ ὁ Θεὸς θέλει νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀγαθότητά Του, ποιῶν χάριν καὶ ἔλεος! Καὶ

ὅμως πόσον ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ εἶναι βραδεῖα εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην! Ὅλως ἐσκοτισμένη ὡς ἐκ τῶν ἐλλείψεών της, φρονεῖ συχνότατα ὅτι αἱ πλήρεις χάριτος προθέσεις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸ μικρὸν μέτρον τῆς χάριτος, τῆς ὁποίας νομίζει ὅτι ἔχει ἀνάγκην! Ἀλλ' ἐὰν ὁ Θεὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ Αὐτοῦ ἀπεφάσισε ν' ἀποκαλυφθῇ διὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἀνεκφράστου χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητός Του, ποῖοι εἴμεθα ἡμεῖς νὰ θέσωμεν ὅριον εἰς τὴν εὐλογίαν, τὴν ὁποίαν θέλει νὰ μᾶς δώσῃ. Ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τοὺς πτωχοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, θὰ εἴπῃ τις. Μάλιστα, ἀλλὰ τὸ μέτρον τῆς εὐλογίας, τὴν ὁποίαν τὸ Εὐαγγέλιον παρουσιάζει εἰς ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, εἶναι ἀνάλογον τῆς ἀπείρου χάριτος καὶ ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ. Ἂς μὴ διστάσῃ μηδείς, ὑπὸ πρόφασιν ταπεινοφροσύνης, νὰ λάβῃ τὸ πλούσιον μέτρον τῆς εὐλογίας, εἰς τὴν ὁποίαν καλεῖται ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ὁ Θεὸς δεικνύει τώρα τὴν ἀγαθότητα Αὐτοῦ ποιῶν χάριν· θὰ θελήσῃς λοιπὸν νὰ ἐναντιωθῇς εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ; Ἡ θέλησις Αὐτοῦ εἶναι νὰ ἐξαλείψῃ ὅλας τὰς ἁμαρτίας σου διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ χυθέντος αἵματος, νὰ σὲ καταστήσῃ συγκοινωνὸν μετ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσῃ μὲ πᾶσαν εὐλογίαν πνευματικὴν δι' Αὐτοῦ (Ἐφεσ. α.' 3).

Ὁ Θεὸς ἀπεκαλύφθη ἐν τῷ Χριστῷ. Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ πρὸ πάντων ὁ Θεὸς ἐφανέρωσε τὴν τελείαν Αὐτοῦ ἁγιότητα καὶ τὴν ἀνέκφραστον Αὐτοῦ ἀγάπην. Δὲν δύναται νὰ ἀθῳώσῃ τὸν ἔνοχον· δὲν δύναται νὰ παραβλέψῃ τὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς «ὁ δίκαιος» ἔλαβεν ἐφ' Ἑαυτὸν ὅλας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἱκανοποίησεν οὕτω πληρέστατα πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Θείας δικαιοσύνης. Ἔπαθε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἵνα ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὸν Θεόν. Ἀφοῦ δὲ ἐξωφλήθησαν οὕτως αἱ ἁμαρτίαι, ὁ Θεὸς εἶναι τώρα ἐλεύθερος νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν μετανοοῦντα ἁμαρτωλὸν ὅλους τοὺς ἀνεξαντλήτους θησαυροὺς τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητος Αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς μᾶς προσκαλεῖ νὰ προσερχώμεθα πρὸς Αὐτὸν ὡς τέκνα, ἵνα ἀπολαύσωμεν τῆς ἰδίας ἀγάπης, μεθ' ἧς ἀγαπᾷ τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ, τοῦ ὁποίου μᾶς κάμνει ἀδελφοὺς καὶ κληρονόμους τῆς αἰωνίου μακαριότητος ἐν οὐρανῷ.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΕΙΝΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ;

Πολλοὶ ἄνθρωποι δὲν θέλουν νὰ ὑπηρετήσουν τὸν ***Θεὸν*** *καὶ νὰ ὑπακούσουν εἰς τὸ θέλημά Του, διότι* ***θεωροῦν τὰς ἀπαιτήσεις Του ὡς παραλόγους.*** *Ὅπως ὁ Φαραώ, ὅταν ὁ Μωϋσῆς τῷ εἶπεν, «Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,» λέγουν καὶ αὐτοί· «Τίς εἶναι ὁ Κύριος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν φωνὴν θέλω ὑπακούσει;» (Ἐξόδ. ε'. 2). Ἀρνοῦνται τὴν ἐξουσίαν Του, ἐναντιοῦνται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις Του καὶ θεωροῦν ὡς παράλογον τὴν ἀξίωσίν Του τοῦ νὰ ὑπακούσουν εἰς τὸν νόμον Του.*

Ἀλλ' ὁ Θεὸς **δὲν δύναται νὰ ἦναι παράλογος**. *Αὐτός, ὅστις εἶναι ἡ πηγὴ πάσης σοφίας καὶ λογικῆς, δὲν δύναται νὰ ζητῇ παράλογα πράγματα ἀπὸ τὰ λογικά Του πλάσματα. Αὐτός, ὅστις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ἐλεύθερον πνεῦμα καὶ ἐλευθέραν θέλησιν, δὲν δύναται νὰ τὸν μεταχειρίζεται ὡς ἄψυχον μηχανήν. Ἡ μόνη ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς δέχεται ἐκ μέρους μας, εἶναι* **ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν δίδομεν ἐξ ἐλευθέρας ἡμῶν θελήσεως καὶ ἐκλογῆς**, *ἐξ* **εὐγνωμοσύνης** *διὰ τὴν ἀγάπην, τὸ ἔλεος καὶ τὴν πατρικήν Του πρόνοιαν καὶ ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι Τοῦ* **χρεωστοῦμεν τὴν καλλιτέραν ὑπηρεσίαν** *μας ὡς μικρὸν* **ἀντάλλαγμα** *διὰ τὰς εὐεργεσίας Του πρὸς ἡμᾶς.*

Ὁ μόνος ἐξαναγκασμός, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται πρὸς ἡμᾶς, εἶναι ὁ ἐξαναγκασμὸς τῆς **ἀγάπης**. *Μᾶς προσκαλεῖ μὲ μακροθυμίαν καὶ ἔλεος, καὶ μᾶς λέγει μὲ ἄπειρον συγκατάβασιν· «Ἔλθετε καὶ ἂς διαδικασθῶμεν» (Ἡσ. α'. 18).*

Καὶ ποῦ στηρίζονται αἱ ἀπαιτήσεις Του; Εἰς τρία τινά·

1. Μᾶς ἔπλασε. *Μᾶς ἐδημιούργησε «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» Ἑαυτοῦ, διὰ νὰ ἤμεθα μέτοχοι τῶν πνευματικῶν Του χαρισμάτων — τοῦ νοῦ, τῆς κρίσεως, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος — καὶ νὰ δυνάμεθα νὰ γίνωμεν σοφοὶ κατὰ τὸ πνεῦμα, ἅγιοι κατὰ τὴν καρδίαν καὶ δίκαιοι κατὰ τὴν ζωήν. Ἔχει λοιπὸν δικαίωμα νὰ ζητῇ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἀκολουθῶμεν τὸν νόμον Του καὶ νὰ κάμνωμεν καλὴν χρῆσιν τῶν δωρεῶν Του.*

2. Μᾶς συντηρεῖ. *Αὐτὸς εἶναι ἡ Πηγὴ καὶ ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπολαμβάνομεν. Διὰ τῆς εὐσπλαγχνίας Του συντηρούμεθα. Διὰ τῆς προνοίας Του δυνάμεθα νὰ προμηθευώμεθα πάντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Τὰ δῶρά Του τὰ ὑλικὰ καθιστοῦν τὴν ὕπαρξιν ἡμῶν ἀνεκτὴν καὶ εὐχάριστον. Διὰ τοῦτο ἡ στοιχειώδης* **εὐγνωμοσύνη** *μᾶς ἐπιβάλλει νὰ λέγωμεν· «Τί νὰ ἀνταποδώσω πρὸς τὸν Κύριον διὰ πάσας τὰς εὐεργεσίας Αὐτοῦ πρὸς ἐμέ;» (Ψαλμ. ρις'. 12).*

3. Μᾶς ἔσωσεν. *Ὅταν ἡμεῖς ἤμεθα πωλημένοι εἰς τὸν Σατανᾶν καὶ αἰχμάλωτοι τῆς ἁμαρτίας,* **Αὐτὸς μᾶς ἀπελύτρωσεν**. *Αὐτὸς μᾶς ἐξηγόρασεν ἀντὶ μεγάλης τιμῆς. Αὐτὸς εὗρε μέσον ὅπως* **σωθῶμεν ἀπὸ τὰς συνεπείας τῆς ἀποστασίας ἡμῶν**. *Τὰ λύτρα, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσε διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν ἡμῶν, ἦσαν* **τεράστια**, *ἀλλ' Αὐτὸς δὲν ἐφειδωλεύθη. «Τόσον ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτὸν μὴ ἀπόλλυται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάνν. γ'. 16). Ἀλλ' ἔχει ἀκριβῶς τὴν ἀπαίτησιν ὅπως ἡμεῖς* **δεχθῶμεν** *τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο* **δῶρον τῆς σωτηρίας**, *πιστεύοντες εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, μετανοοῦντες ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ζῶντες κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.*

Πῶς δυνάμεθα λοιπόν, ἀπέναντι ὅλων τούτων τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ, νὰ θεωρήσωμεν ὡς παραλόγους τὰς ἀπαιτήσεις Του, αἵτινες ἄλλως τε ἀποβλέπουν ὄχι εἰς κανὲν κέρδος διὰ **τὸν Θεόν**, *ἀλλ'* **εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ σωτηρίαν ἡμῶν τῶν ἰδίων**; *Καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν εἰς Αὐτὸν τὴν ὑπακοὴν καὶ τὴν*

ὑπηρεσίαν μας, καὶ νὰ μὴ παραστήσωμεν τὰ σώματά μας «θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν», ἥτις εἶναι ἡ λογική μας λατρεία ; (Ρωμ. ιβ΄. 1).

Ἂς ***παραδώσωμεν*** *λοιπὸν εἰς Αὐτὸν τὴν καρδίαν μας, ἂς* ***ἀναγνωρίσωμεν*** *τὴν λογικὴν καὶ δικαίαν καὶ φιλάνθρωπον ἀξίωσίν Του καὶ ἂς δοκιμάσωμεν τὴν* ***εὐτυχίαν*** *καὶ τὴν* ***εἰρήνην****, ἥτις προέρχεται ἐκ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸ ἅγιον καὶ καλὸν θέλημά Του!*

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΤΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Δύο ἔτη παρῆλθον ἀφ' ὅτου τὸ Κογκρέσσον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐψήφισε τὴν τελείαν ἀπαγόρευσιν τῆς κατασκευῆς καὶ πωλήσεως παντὸς οἰνοπνευματώδους ποτοῦ, καὶ δύναται ἤδη νὰ ἐξετασθῇ ποῖα ἀποτελέσματα ἀπέδωκε τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο μέτρον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀμερικῇ ἐπολεμήθη ὑπὸ μεγάλης μερίδος τῆς κοινωνίας καὶ εἰς τὰ ἄλλα κράτη τοῦ κόσμου δὲν ἐθεωρήθη ἐφαρμόσιμον.

Πρὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου ἐκείνου ἡ Ἀμερικὴ δὲν εὑρίσκετο εἰς χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ ἄλλας χώρας ὑπὸ ἔποψιν ἐγκρατείας καὶ δημοσίας τάξεως. Ἐν τούτοις, ἐδαπάνα 2 δισεκατομμύρια δολλάρια κατ' ἔτος διὰ μεθυστικὰ ποτά. Ἐκ τοῦ κολοσσιαίου τούτου ποσοῦ, μέγα μέρος εἰσεπράττετο ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς φόρους ἐπὶ τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τῶν ποτῶν· καὶ πολλοὶ προέλεγον ὅτι ἡ κατάργησις τῆς προσοδοφόρου ταύτης πηγῆς θὰ παρέλυε τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους. Ἐν τούτοις ἡ πρόβλεψις αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη μέχρι σήμερον καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τώρα ὅτι δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ πραγματοποιηθῇ. Ὁ ἀγὼν τῆς μερίδος ἐκείνης τῆς κοινωνίας, ἥτις ἦτο κατὰ τῶν μεθυστικῶν ποτῶν, ἐχρειάσθη πολλὰ ἔτη διὰ νὰ νικήσῃ διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου τοῦ 1919. Καὶ βεβαίως οὔτε μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐξέλιπεν ἡ χρῆσις τῶν ποτῶν ἢ ἡ μέθη εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας. Ἀλλὰ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα εἶναι πολὺ ἀξιοσημείωτα καὶ ἐνθαρρυντικά.

Εἰς μίαν ἀγόρευσίν του ὁ γερουσιαστὴς Βασιγκτῶνος κ. Οὐέσλεϋ Τζῶνς κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ἔκαμε τὰς ἑξῆς δηλώσεις :

«Ὅλοι παραδέχονται ὅτι ὁ ἀπαγορευτικὸς τῶν ποτῶν νόμος παραβιάζεται. Καὶ ποῖος νόμος δὲν ὑφίσταται παραβιάσεις ; Ὡς εἶπεν ὁ πρώην ὑπουργὸς κ. κ. Μπράϋαν, ὁ νόμος περὶ φόνου λειτουργεῖ ἀπὸ 150 ἐτῶν καὶ ὅμως καθ' ἑκάστην γίνονται φόνοι καὶ οὐχὶ ὅλοι οἱ φονεῖς συλλαμβάνονται. Τὸ αὐτὸ ἀληθεύει καὶ διὰ τὸν νόμον κατὰ τῆς κλοπῆς. Πέρυσι μόνον εἰς τὴν πόλιν τῆς Φιλαδελφείας ἐκλάπησαν 2500 αὐτοκίνητα καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ ἓν πέμπτον οὐδέποτε ἀνευρέθησαν. Καὶ ὅμως κανεὶς δὲν ἐσκέφθη νὰ ζητήσῃ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορεύοντος τὴν κλοπήν.

«Θὰ σᾶς ἐκθέσω ἐν συντομίᾳ μερικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν

μεθυστικῶν ποτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐγκλήματα, τὸν ἀλκοολισμόν, τὴν ἐργασίαν, τὰ ἀποταμιεύματα, τὴν ζωὴν τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν παιδίων, τὴν δημοσίαν ὑγίειαν, τὴν φρενοπάθειαν καὶ τὴν μανίαν τῶν φαρμάκων (μορφίνης, κοκαΐνης, κτλ.).

Αἱ στατιστικαὶ 51 ἐκ τῶν μεγαλητέρων μας πόλεων (καὶ γνωρίζομεν ὅτι ἡ κατανάλωσις τῶν ποτῶν ὑπῆρξε πάντοτε μεγαλητέρα εἰς τὰς πόλεις), μὲ συνολικὸν πληθυσμὸν 20,000,000 ψυχῶν, δεικνύουν ἐλάττωσιν τῶν ἀστυνομικῶν συλλήψεων διὰ διαφόρους μὲν κατηγορίας ἀπὸ 960,603 κατὰ τὸ ἔτος 1917 εἰς 851,108 κατὰ τὸ 1920, διὰ μέθην δὲ ἀπὸ 307,108 κατὰ τὸ 1917 εἰς 108,825 κατὰ τὸ 1920 — ἡ ἐλάττωσις αὕτη ἰσοδυναμοῖ πρὸς 65 τοῖς ἑκατόν. Εἰς τὴν πόλιν Πίττσβουργ ἐφυλακίσθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1918 ἐν ὅλῳ 14,684 ἄτομα, καὶ κατὰ τὸ 1920 μόνον 4721. Εἰς τὴν πόλιν τῆς Βασιγκτῶνος, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ὁμοσπονδίας, κατὰ μὲν τὸ 1918 ἀπεστάλησαν εἰς τὸ σωφρονιστήριον 3232 ἄτομα, κατὰ δὲ τὸ 1920 μόνον 833. Ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως Λουΐσβιλλ τῆς Κεντούκης ἀνέφερεν ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀπαγορευτικοῦ νόμου αἱ συλλήψεις μεθυσμένων καὶ ταραχοποιῶν ἠλαττώθησαν κατὰ 84 ½ τοῖς ἑκατόν.

Οἱ θάνατοι ἐξ ἀλκοολισμοῦ εἰς τὴν πόλιν τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνῆλθον εἰς 688 κατὰ τὸ 1916, εἰς 560 κατὰ τὸ 1917, εἰς 98 κατὰ τὸ 1920. Δὲν ὑπάρχουν πλέον εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας νοσοκομεῖα ἀλκοολικῶν, διότι ὅλα ὅσα ὑπῆρχον, μετετράπησαν εἰς ἄλλας χρήσεις ἕνεκεν ἐλλείψεως ἀσθενῶν.

Ἀπὸ 226 ἀρχηγοὺς ἐργατικῶν ἑνώσεων, οἱ ὁποῖοι ἠρωτήθησαν ὑπὸ μιᾶς μεγάλης ἐφημερίδος περὶ τοῦ ἂν ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ποτῶν ὑπῆρξεν ὠφέλιμος διὰ τὸν ἐργατικὸν κόσμον καὶ τὰς οἰκογενείας των ἢ ὄχι, οἱ 335 (ἤτοι, τὰ δύο τρίτα) ἀπήντησαν «Ναί». Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τούτων ἀπήντησαν, ἀφοῦ πρῶτον ἐνήργησαν ἔρευναν καὶ ψηφοφορίαν μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἐργατικῶν συλλόγων.

Ἡ ἐτησία ἔκθεσις τοῦ Δημοσίου Θησαυροφυλακίου διὰ τὸ ἔτος 1920 δηλοῖ ὅτι αἱ καταθέσεις εἰς τὰ ταμιευτήρια τῆς χώρας ηὔξησαν μεγάλως κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, ἐνῷ ἡ στασιμότης τῆς βιομηχανίας, ἡ ἀπραξία τοῦ ἐμπορίου καὶ ἡ ἐκ τούτων προκύψασα μεγάλη ἔλλειψις ἐργασίας καὶ ἐλάττωσις τῶν ἡμερομισθίων ἔπρεπε φυσικῶς νὰ ἐλαττώσῃ τὰ λαϊκὰ ἀποταμιεύματα. Τοὐναντίον, εἰς 623 τραπέζας ἐπῆλθεν αὔξησις τῶν καταθέσεων κατὰ 338,336,000 δολλάρια κατὰ τὸ ἔτος 1920, αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταθετῶν κατὰ 173,933 καὶ αὔξησις τοῦ μέσου ὅρου τῶν ἀτομικῶν καταθέσεων κατὰ δολλάρια 30. 45. Μία ἐπίσημος ἔκθεσις ἐκ Νέας Ὀρλεάνης λέγει: «Ἔχομεν αὔξησιν τῶν καταθέσεων τῶν ταμιευτηρίων κατὰ 30 τοῖς ἑκατόν, τὴν μετατροπὴν 1200 ποτοπωλείων εἰς παραγωγικὰ καταστήματα, μεγάλην ὤθησιν εἰς τὴν ἀνέγερσιν οἰκοδομῶν, γενικὴν αὔξησιν τῆς οἰκονομίας καὶ εὐημερίας, — αὐτὰ εἶναι μερικὰ τῶν ἀποτελεσμάτων εἰς τὴν πόλιν μας τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν ποτῶν, ἥτις ἐθεσπίσθη μόλις πρὸ ἑνὸς ἔτους».

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐν Μασσαχουσέττῃ Ἑταιρίας πρὸς Προστασίαν τῶν Παιδίων λέγει ὅτι, ἐνῷ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη αἱ κακοποιήσεις παιδίων ὑπὸ μεθυσμένων

ἀπετέλουν τὰ 50 ἕως 60 τοῖς ἑκατὸν τῶν κρουσμάτων, μὲ τὰ ὁποῖα ἀπασχολεῖται ἡ Ἑταιρία, αἱ τοιαῦται κακοποιήσεις κατῆλθον εἰς 14.2 τοῖς ἑκατὸν κατὰ τὴν ἑξαμηνίαν τὴν λήξασαν τὴν 30 Ἀπριλίου 1921. Ἡ ἀπότομος ἐλάττωσις τῆς μέθης, ἥτις προέκυψεν ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν ποτῶν, ἔδωκεν εἰς τὰ παιδία τῶν λαϊκῶν τάξεων περισσοτέραν τροφήν, περισσότερα ἐνδύματα, καλητέραν περιποίησιν καὶ εὐτυχεστέραν οἰκογενειακὴν ζωήν. Ἡ στατιστικὴ τῆς θνησιμότητος τῶν νηπίων εἰς 519 πόλεις τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν πιστοποιεῖ ὅτι 25,000 ὀλιγώτερα νήπια ἀπέθανον κατὰ τὸ 1920 ἢ πρὸ πενταετίας.

Ἡ μεγάλη ἐλάττωσις τῶν θανάτων ἐξ ἡλιάσεως κατὰ τὸ 1921, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη, ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν ποτῶν. Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Σικάγου οἱ θάνατοι ἐκ φυματιώσεως κατὰ τὸ 1918 ἀνῆλθον εἰς 3827, κατὰ τὸ 1919 εἰς 3224, κατὰ τὸ 1920 εἰς 2652. Ὁμοία ἐλάττωσις, ἂν καὶ μικροτέρα, παρατηρεῖται εἰς ὅλην τὴν Ἀμερικήν, ἀποδίδεται δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν ποτῶν. Οἱ θάνατοι ἐξ ἀλκολισμοῦ εἰς 14 ἐκ τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὰ ἔτη 1916 — 1917 ἀνήρχοντο κατὰ μέσον ὅρον εἰς 124.2, κατὰ τὸ 1920 εἰς 19.7—ἐλάττωσις 84 τοῖς ἑκατόν. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ὁ μέσος ὅρος τῶν θανάτων ἐκ κιρρώσεως τοῦ ἥπατος κατῆλθεν ἀπὸ 180.9 εἰς 94 — ἐλάττωσις 48 τοῖς ἑκατόν· Αἱ ἐπίσημοι στατιστικαὶ περὶ φρενοπαθείας δεικνύουν ὅτι ἡ πρώην παρατηρηθεῖσα σταθερὰ αὔξησις ἀνεκόπη καὶ ἤρχισε σημαντικὴ καὶ σταθερὰ ἐλάττωσις. Εἰς τὴν Πολιτείαν Ἰλλινόϊς ἡ φρενοβλάβεια ἀπὸ τὸ ἔτος 1904 μέχρι τοῦ 1919 ηὔξανε κατὰ $3^1/_2$ τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως, ἤτοι, ταχύτερον ἀφ' ὅ,τι ηὔξανεν ὁ πληθυσμός. Ἀφ' ὅτου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ποτῶν, ἡ αὔξησις περιωρίσθη εἰς $1^1/_3$ τοῖς ἑκατόν, ἤτοι, εἰς βαθμὸν μικρότερον τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ Νέα Ὑόρκη κατὰ τὸ 1917 εἶχε 391.9 φρενοβλαβεῖς ἐπὶ 100,000 κατοίκων· κατὰ τὸ 1918 εἶχε 395.7, κατὰ τὸ 1919 393.7 καὶ κατὰ τὸ 1920 374.6. Εἰς τὴν Καλιφορνίαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ φρενοβλάβεια ηὔξανε κατὰ 5.6 τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως. Ἡ αὔξησις ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1919 μέχρι 1 Ἰανουαρίου 1921 ὑπῆρξε μόνον κατὰ 59 κρούσματα, ἀπέναντι αὐξήσεως 1149 κρουσμάτων τῆς προηγουμένης διετίας.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῶν μεθυστικῶν ποτῶν ἐπέφερεν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως φαρμάκων, οἷα ἡ κοκαΐνη, ἡ μορφίνη, κτλ. δὲν στηρίζεται εἰς οὐδεμίαν βάσιν στατιστικήν. Τὸ περιοδικὸν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἰατρικῆς Ἑνώσεως κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1920 ἔγραφεν : «Κλινικαὶ διευθυνόμεναι ὑπὸ ἰατρῶν τοῦ Τμήματος Ναρκωτικῶν τοῦ Γραφείου τῆς Δημοσίας Ὑγιείας, εἰς τὰς ὁποίας χιλιάδες φαρμακομανῶν ἐξητάσθησαν, οὐδεμίαν ἀνεκάλυψαν αὔξησιν εἰς τὴν κατανάλωσιν τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων, ἀφ' ὅτου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἡ ἀπαγόρευσις τῶν μεθυστικῶν ποτῶν.

Ἡ ψήφισις τοῦ ἀπαγορευτικοῦ τούτου νόμου εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς μέθης, ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ τέλος. Τὸ δυσκολώτερον μέρος τοῦ

προβλήματος εἶναι ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου· καὶ εἰς τοῦτο ἐκεῖνοι, οἵτινες διὰ πολυετῶν ἀγώνων ἐπραγματοποίησαν τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νόμου, πρέπει νὰ στρέψουν ὅλας των τὰς ἐνεργείας καὶ τὸν ζῆλον.»

Κάρολος Ρίγγς.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΚΑΘΗΚΟΝ

Ὅπως εἰς κάθε ἐπάγγελμα μεγίστη προσοχὴ δίδεται εἰς τὴν ἀπόδοσιν, δηλαδὴ εἰς τὰς ἐκ τῆς ἐργασίας ὠφελείας, ἔτσι καὶ δι᾽ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐτάχθη διὰ τὸ ὑψηλὸν ἔργον τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, δι᾽ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν πολυτίμων ψυχῶν, μεγίστην σημασίαν ἔχει ἡ ἠθικὴ ἱκανοποίησις, ἤτοι, ἡ ἐκ μέρους τῶν διδασκομένων ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀποδοχὴ καὶ ἐφαρμογὴ τῶν ὅσα ἤκουσαν.

Ὅσον εὐρυτέραν καὶ ζωηροτέραν ἠχὼ βλέπει ὁ κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι εὑρίσκουν οἱ λόγοι του καὶ αἱ νουθεσίαι του εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ὅσους περισσοτέρους καρποὺς βλέπει ὅτι ἀποδίδει ὁ πνευματικὸς σπόρος, τὸν ὁποῖον σπείρει, ὅσον περισσότερα πνευματικὰ τέκνα βλέπει ὅτι ἀποκτᾷ, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ὁ ζῆλός του ἐνισχύεται καὶ τὸ ἠθικόν του, ὁ σπουδαιότατος οὗτος συντελεστὴς πάσης προκοπῆς, αὐξάνει.

Πολλάκις ὅμως συμβαίνει, ἄνθρωποι μὲ πίστιν μοναδικήν, μὲ δύναμιν λόγου, κάλαμον ἰσχυρότατον καὶ φαντασίαν ζηλευτήν, ἐπὶ πολὺν καιρὸν νὰ σπείρουν χωρὶς νὰ θερίζουν· νὰ λαλοῦν καὶ οἱ λόγοι των νὰ ἠχοῦν εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων· νὰ οἰκοδομοῦν, ἀλλὰ τὸ οἰκοδόμημά των νὰ φαίνεται ὅτι εἶναι κτισμένον ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Διὰ τὸν κοινόν ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου αἱ σκέψεις καὶ αἱ βλέψεις περιστρέφονται περὶ τὸν ἄξονα τῆς φιλοδοξίας καὶ τῆς κοσμικῆς φήμης καὶ ὑπολήψεως, τοιαῦται ἀποτυχίαι θὰ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς προσπαθείας ταύτης.

Διὰ τὸν Χριστιανὸν ὅμως, τὸν ἐκ πεποιθήσεως Χριστιανόν, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὸν προορισμὸν καὶ τὸ καθῆκόν του καὶ τὰς ὑποχρεώσεις του πρὸς Ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει τὴν σωτηρίαν του, τοιαύτη ἀπογοήτευσις δὲν εἶναι δυνατὴ ἀλλ᾽ οὔτε καὶ ἐπιτετραμμένη.

Αἱ ἀποτυχίαι δηλαδὴ καὶ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἄκαρπος καὶ ἄσκοπος συνέχεια τοῦ ἔργου του δὲν πρέπει νὰ ἀναχαιτίζουν τὴν δρᾶσίν του καὶ νὰ ἐλαττώνουν τὸν ζῆλόν του. Ἀπ᾽ ἐναντίας, αἱ τοιαῦται ἀποτυχίαι πρέπει νὰ τὸν ὁπλίζουν μὲ περισσότερον θάρρος, περισσοτέραν ἀφοσίωσιν, περισσοτέραν αὐταπάρνησιν, περισσοτέραν πίστιν πρὸς Ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπηρέτης καὶ κῆρυξ, καὶ νὰ τὸν κάμουν μὲ μεγαλειτέραν θέρμην νὰ ζητῇ τὴν εὐλογίαν Του.

Ὁ Χριστιανὸς ἔχει καθῆκον ἐπιβεβλημένον νὰ σπείρῃ διαρκῶς καὶ ἀόκνως τὸν

σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου, ἀδιάφορον ἐὰν καὶ πότε μέλλῃ νὰ ἴδῃ τὸν θερισμόν· νὰ κηρύττῃ μὲ παρρησίαν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτει καὶ τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ τὸν ἐμπνέει, ἀδιαφορῶν, ἂν οἱ λόγοι του θὰ ἠχήσουν εὐαρέστως ἢ δυσαρέστως, ἂν θὰ φέρουν ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἢ ὄχι.

Μοῦ φαίνεται δὲ ὅτι θὰ ἦτο παράτολμος ἀξίωσις ἐκ μέρους μας, μὲ τὴν πεπερασμένην φαντασίαν μας καὶ τὴν μικρὰν διάνοιάν μας, νὰ θέλωμεν νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰς ἀνεξιχνιάστους θείας βουλάς, νὰ προεξοφλήσωμεν τὰς σκέψεις τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνῷ Αὐτὸς ἔχει προδιαγράψει δι᾿ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἓν ἔργον πνευματικόν, νὰ χαράξωμεν ἡμεῖς δι᾿ ἑαυτοὺς ἄλλο ἔργον κατὰ τὰς ἰδίας μας ἀντιλήψεις.

Ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν ἐφύτευσα, ὁ δὲ Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ᾿ ὁ Θεὸς ἔδωκε τὴν αὔξησιν. Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων εἶναί τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ᾿ ὁ αὐξάνων Θεός» (Α΄. Κορινθ. γ΄. 6—7). Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ πτοούμεθα, βλέποντες ὅτι ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖον ρίπτομεν, πίπτει κατὰ τὴν γνώμην μας εἰς γῆν ἄγονον καὶ δὲν δεικνύει σημεῖα βλαστήσεως. Διότι εἶναι βέβαιον ὅτι σπόρος, ὁ ὁποῖος δίδεται διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, εὐλογεῖται δὲ καὶ ἁγιάζεται ὑπ᾿ Αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, εἰς οἱασδήποτε ποιότητος ἔδαφος καὶ ἂν πέσῃ, ***οὐδέποτε*** θὰ χαθῇ ἐντελῶς.

Πιθανὸν ὅταν φυτρώσῃ, νὰ ἦναι καχεκτικὸς καὶ νὰ διαρκέσῃ ὅσον καὶ ἡ πρωϊνὴ δρόσος· πιθανὸν νὰ φυτρώσῃ, νὰ αὐξηθῇ ὀλίγον καὶ ἔπειτα νὰ μείνῃ στάσιμος, ἐπὶ ἔτη ἴσως, ὥστε νὰ χάσωμεν πᾶσαν ἐλπίδα περὶ τῆς καρποφορίας του. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖον ρίπτομεν, εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ἀνθρώπινος, πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν παρήγορον βεβαιότητα ὅτι δὲν θὰ μείνῃ μέχρι τέλους ἀκαρποφόρητος.

Ἡ πεῖρα πολλῶν πιστῶν ἐργατῶν εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου ἐπιβεβαιοῖ ὅτι πολλάκις ἐκεῖ, ὅπου εἶχον ἀπελπισθῇ τελείως, καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ἐπερίμενον ἀποτέλεσμα ἐκ τοῦ πνευματικοῦ των ἔργου, ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐβλάστησεν ὁ σπόρος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀπέδωκε πλουσίους καρποὺς εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Πᾶς ἄνθρωπος πολλὰ ἀκούει, πολλὰ βλέπει, πολλὰ μελετᾷ, ἀλλ᾿ ἡ ἐξ αὐτῶν ἐντύπωσις πολὺ ταχέως ἐξατμίζεται, ἀφίνουσα ἀμυδρότατα ἴχνη τῆς διαβάσεώς της. Ἀλλ᾿ οἱ περὶ Θεοῦ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἀκούει, οὐδέποτε θὰ ἐξαλειφθοῦν ἐντελῶς ἐκ τῆς μνήμης του, διότι πρόκειται περὶ τοῦ Ὄντος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εἰς οἱανδήποτε κατάστασιν καὶ ἂν εὑρίσκεται ὁ ἄνθρωπος, πάντοτε (καὶ πολλάκις ἀκουσίως) τὸν ἀπασχολεῖ καὶ τὸν ἐνδιαφέρει.

Ἔχοντες λοιπὸν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἀλήθειαν ταύτην καὶ ἐνθυμούμενοι Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος, παρ᾿ ὅλας τὰς ἀποδοκιμασίας καὶ διώξεις, τὰς ὁποίας ὑφίστατο ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, οὐδέποτε ἀπεθαρρύνθη καὶ οὐδὲ κατὰ κεραίαν παρεξέκλινέ που ἀπὸ τὸ ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ πάντοτε κατέφευγε κατὰ τὰς δυσχερεῖς στιγμάς του εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ἂς προσπαθήσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅσον οἷόν τε τελειότερον νὰ τὸν μιμηθῶμεν· ἂς ἤμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι αἱ προσπάθειαί μας, τὰς ὁποίας σήμερον διατηροῦμεν ἐν μέσῳ

πλείστων ἀποθαρρύνσεων, θέλουσιν ἀποβῆ αὔριον εὐλογία εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς ἄλλας ψυχάς. Ἂν σπείρωμεν σήμερον μετὰ δακρύων, θὰ ἔλθη ἡμέρα καθ' ἣν θὰ θερίσωμεν ἐν ἀγαλλιάσει (Ψαλμ. ρκϛ' 5).

Μέτωπον Ἀφιὸν Καραχισάρ, τῇ 25/2/922. *Σ. Θ.*

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Διήγημα τῶν ἡμερῶν τοῦ Νέρωνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

(Συνέχεια).

Ὁ μικρὸς Στέφανος, ἀφοῦ ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν κατοικίαν τοῦ Φαβίου, ἔτρεξε γρήγορα πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Σεπτιμίου. Δὲν εἶδεν ὅτι ὁ κατάσκοπος Περεγρῖνος τὸν ἠκολούθει κατὰ πόδας. Καθὼς ἐπλησίασεν ὁ Στέφανος πρὸς τὴν οἰκίαν, συνήντησε τὸν Σεπτίμιον ἐξερχόμενον καὶ ἀφοῦ τὸν ἐχαιρέτησεν, ἤρχισε νὰ τοῦ λέγη χαμηλοφώνως διὰ τὴν συγκέντρωσιν, ὁπότε ἀντελήφθησαν καὶ οἱ δύο τὸν Περεγρῖνον πλησιάζοντα λαθραίως καὶ ἐχωρίσθησαν. Τότε ὁ Περεγρῖνος ἔσπευσεν εἰς τὸν ἀστυνόμον Λικίνιον καὶ τοῦ περιέγραψε τὸν Στέφανον ὡς ἀγγελιαφόρον τῶν Χριστιανῶν· καὶ ὁ Λικίνιος ἀμέσως ἔστειλε δύο περιπόλους νὰ τὸν εὕρουν καὶ νὰ τὸν συλλάβουν. Πράγματι μετ' ὀλίγην ὥραν ὁ Στέφανος συνελήφθη καὶ ἐφέρθη εἰς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν τοῦ τμήματος ἐκείνου τῆς πόλεως. Ὁ Λικίνιος διέταξε νὰ τὸν βάλουν εἰς ἓν κελλίον ὑγρὸν καὶ ἐλεεινόν, καὶ ἔστειλε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Τιγελλῖνον, ὅτι συνελήφθη ἕνας ἀγγελιαφόρος τῶν Χριστιανῶν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐλπίζει διὰ βασανιστηρίων νὰ μάθῃ πολλὰ πράγματα. Ὁ Τιγελλῖνος ἔσπευσεν εἰς τὸν σταθμόν, καὶ ἀφοῦ συνεχάρη τὸν Λικίνιον, διέταξε νὰ φέρουν τὸ παιδίον εἰς τὴν αἴθουσαν πρὸς ἀνάκρισιν.

Ὁ Στέφανος εἰσῆλθε μεταξὺ δύο στρατιωτῶν· τὸ πρόσωπόν του ἦτο ὠχρὸν ἀλλὰ εἶχε βλέμμα ζωηρὸν καὶ θαρραλέον. Ὄπισθέν του ἤρχετο ὁ δεσμοφύλαξ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρά του ἕνα φοβερὸν μαστίγιον μὲ κόμβους. Ἐστάθησαν ὅλοι ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐκάθητο ὁ Τεγελλῖνος μὲ τὸν Λικίνιον.

— «Εἶσαι Χριστιανός; ἠρώτησεν ὁ Τιγελλῖνος τὸν μικρὸν μὲ ἀπότομον καὶ ἀπειλητικὸν ὕφος.

Ὁ Στέφανος ἐδίστασε πρὸς στιγμήν· ἔπειτα ἀπεκρίθη· «Εἶμαι ὁ δοῦλος τοῦ Κυρίου μου.»

— «Καὶ ποῦ εἶναι ὁ κύριός σου;»

— «Εἶναι μὲ τὸν Πατέρα του,» ἀπήντησεν ὁ μικρὸς δειλῶς.

— «Ἄφησε αὐτὰ τὰ ἀστεῖα, βρωμόπαιδο!» ἐφώναξε τότε ὁ Λικίνιος, «καὶ εἰπέ μας καθαρά, εἶσαι ἢ δὲν εἶσαι Χριστιανός; Ἄλλως θὰ σοῦ λύσῃ τὴν γλῶσσαν τὸ μαστίγιον! Λέγε!»

Ὁ Στέφανος ἔφριξεν ἀκούων ταῦτα καὶ βλέπων τὸ φοβερὸν μαστίγιον εἰς τὰ χέρια τοῦ δεσμοφύλακος. Πρὸς στιγμὴν ἡ ψυχή του ἐδειλίασε καὶ ἡ γλῶσσά του ἐξηράνθη εἰς τὸν λάρυγγά του. Τότε πάλιν ὁ Τιγελλῖνος τὸν ἠρώτησε γρυλλίζων·

— «Μίλησε, βρὲ ἄθλιε! Προσκυνεῖς αὐτὸν τὸν ξένον διάβολον τὸν Ναζωραῖον;»

Ὁ μικρὸς ἀμέσως ἀνέκτησε τὸ θάρρος του καὶ ἀπεκρίθη ζωηρῶς·

— «Δὲν λατρεύω διαβόλους, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς!»

Τότε ὁ Λικίνιος ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὸν δεσμοφύλακα, ὁ ὁποῖος, σηκώσας τὸ μαστίγιον, τὸ κατέφερε δυνατὰ εἰς τὴν ράχιν τοῦ μικροῦ. Ὁ Στέφανος ἐξέβαλε κραυγὴν πόνου, ἀλλ᾽ ἀμέσως ἔσφιγξε τὰ δόντια του καὶ ἐσιώπησεν.

— «Ἀπάντησε! Εἶσαι Χριστιανὸς ἢ ὄχι;» ἐγρύλλισε πάλιν ὁ Λικίνιος, ἐνῷ πάλιν τὸ μαστίγιον ἔπεσε μὲ φοβερὰν δύναμιν ἐπάνω εἰς τὰς τρυφερὰς σάρκας τοῦ παιδίου.

Τότε ὁ Στέφανος, μέσα εἰς τούς τρομεροὺς πόνους του, εἶπε σταθερῶς·

— «Εἶμαι!»

Ὁ δεσμοφύλαξ ἔπαυσε νὰ τὸν κτυπᾷ, καὶ ὁ Τιγελλῖνος ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάκρισιν·

— «Αὐτὸς ἐδῶ ὁ Περεγρῖνος σὲ ἤκουσε νὰ λέγῃς εἰς κάποιον, ὅτι ἀπόψε γίνεται συγκέντρωσις τῶν ἀδελφῶν. Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ἀδελφοί;»

— «Δὲν ᾽μπορῶ νὰ εἴπω.»

— «Ποῦ θὰ συγκεντρωθοῦν;» Ὁ Στέφανος ἐσιώπησε.

— «Πές το, ἄλλως θὰ σὲ μαστιγώσω πάλιν.»

— «Ποτὲ δὲν θὰ τὸ ᾽πῶ!»

Τὸ μαστίγιον καὶ πάλιν ἤρχισε νὰ ἀνεβοκατεβαίνῃ ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τοῦ μικροῦ, ὅστις ἔπεσε χάμω ὀλολύζων ἀπὸ τοὺς πόνους.

— «Πές το, ἄλλως θὰ σὲ σφάξω!»

Ὁ Στέφανος μόλις δυνάμενος νὰ ἀρθρώσῃ, ἀπήντησε·

— «Μπορεῖς νὰ σφάξῃς τὸ σῶμά μου, ἀλλ᾽ ὄχι καὶ τὴν ψυχήν μου.»

Ὁ Λικίνιος, ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὴν ὀργήν, διέταξε τότε νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ ὑπόγειον καὶ νὰ βασανισθῇ. Ἐκεῖ μὲ τρόμον εἶδεν ὁ μικρὸς διάφορα τρομερὰ ἐργαλεῖα, τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζε τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἡ θέα ἐπροξένει φρίκην. Δύο δεσμοφύλακες τὸν ἥρπασαν καὶ τὸν ἐξήπλωσαν ἐπάνω εἰς μίαν σανίδα μεταξὺ δύο κυλίνδρων καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔδεσαν τὰ χέρια εἰς τὸν ἕνα κύλινδρον καὶ τὰ πόδια εἰς τὸν ἄλλον κύλινδρον, ἤρχισαν νὰ γυρίζουν τοὺς κυλίνδρους κατ᾽ ἀντίθετον διεύθυνσιν ὥστε νὰ τεντώνεται τὸ σῶμά του φρικωδῶς. Πρὶν ὅμως ἀρχίσουν, ὁ Τιγελλῖνος καὶ πάλιν εἶπε πρὸς τὸν Στέφανον·

— «Ἔλα, μικρέ μου, μὴ μᾶς ἀναγκάζῃς νὰ σὲ κακομεταχειρισθῶμεν. Διατί νὰ ὑποφέρῃς; Ἀπάντησε εἰς αὐτὰ ποῦ σὲ ἐρωτήσαμεν, καὶ θὰ σὲ ἀφήσωμεν ἐλεύθερον ἀμέσως. Θὰ μᾶς ᾽πῇς τί γνωρίζεις;»

Ὁ τρόμος τοῦ Στεφάνου ἦτο ἀπερίγραπτος· ἀλλ᾽ ἐστάθη ἀκίνητος καὶ ἀπήντησε μὲ εὐστάθειαν·

— «"Οχι!»

Ὁ Λικίνιος τότε ἔκαμε νεῦμα εἰς τοὺς βασανιστὰς καὶ ἤρχισαν νὰ στρέφουν τοὺς κυλίνδρους. Ὁ δυστυχὴς Στέφανος ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ ἀπὸ τοὺς πόνους τῶν χωριζομένων μελῶν του. Ἐπὶ τέλους ἐλιποθύμησεν.

Ὁ Λικίνιος διέταξε καὶ ἐχαλάρωσαν τοὺς κυλίνδρους, ἔρριψαν νερὸ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μικροῦ, καὶ τὸν ἐπότισαν ὀλίγον οἶνον διὰ νὰ συνέλθῃ. Τέλος, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἀλλὰ μόλις ἀντελήφθη τοὺς δημίους του καὶ ἐνεθυμήθη τὰ βασανιστήριά του, ἐφώναξε μὲ ἀσθενῆ φωνήν·

— «"Ελεος! ἔλεος!»

— «Ἀποκρίσου, λοιπόν, εἰ δ' ἄλλως θὰ ξαναρχίσωμεν!»

Μηχανικῶς τότε τοῦ μικροῦ τὰ χείλη ἐκινήθησαν καὶ μὲ πνιγομένην φωνὴν εἶπεν·

— « Εἰς τὸ δάσος. »

— « Ποῦ ;»

— « Εἰς την γέφυραν.»

— « Πότε ;»

— « Τὴν τρίτην ὥραν.» Καὶ εὐθὺς ἐλιποθύμησε πάλιν.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ θύρα ἠνοίχθη βιαίως καὶ εἰσῆλθεν ὁ Μάρκος· ἐστάθη διὰ μίαν στιγμὴν κυττάζων τὴν σκηνὴν αὐτὴν τοῦ λιποθύμου παιδίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν ἀκόμη οἱ δεσμοφύλακες, καὶ τοῦ Τιγελλίνου καὶ τοῦ Λικινίου, οἱ ὁποῖοι ἐγέλων θριαμβευτικῶς.

— « Βασανίζετε αὐτὸ τὸ παιδίον ; » ἔκραξε τότε μὲ ἀγανάκτησιν ὁ Μάρκος· «ἐντροπή σας! βάλτε τον χάμω!»

Οἱ δεσμοφύλακες ἐστάθησαν διστάζοντες καὶ κυττάζοντες πρῶτον τὸν Λικίνιον, ἔπειτα τὸν Μάρκον.

— « Πῶς τολμᾷς νὰ ἐπεμβαίνῃς ; » ἠρώτησε μέ θυμόν ὁ Τιγελλῖνος.

— « Πῶς τολμῶ ; » ἀπεκρίθη ὁ Μάρκος μὲ περιφρόνησιν· καὶ πάλιν εἶπε πρὸς τοὺς δεσμοφύλακας ἐπιτακτικῶς : «Λύσατε τὸ παιδί, εἰ δὲ μή, θὰ λάβετε σεῖς τὴν θέσιν του!» Καὶ οἱ δεσμοφύλακες ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσουν εἰς τὴν φωνὴν καὶ τὸ βλέμμα τοῦ Μάρκου.

— «Αὐτὸ εἶναι προδοσία κατὰ τοῦ Καίσαρος, καὶ μὰ τὸν Καίσαρα, θὰ δώσῃς λόγον διὰ τοῦτο!» ἐγρύλλισεν ὁ Τιγελλῖνος.

— «Μάλιστα, θὰ δώσω λόγον. Ἐγὼ ἔχω τὰς διαταγὰς τοῦ Καίσαρος καὶ τὰς ἐκτελῶ ὑπ' εὐθύνην μου!»

— «Δὲν τὰς ἐκτελεῖς! Προσπαθεῖς νὰ προστατεύσῃς αὐτοὺς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ εἶσαι προδότης!» ἐφώναξεν ὁ Λικίνιος.

Ὁ Μάρκος ὥρμησε πρὸς αὐτόν, τὸν ἥρπασεν ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ σύρων τὸ ξῖφός του, τοῦ εἶπε μὲ λύσσαν·

— «Ἀνακάλεσε αὐτὴν τὴν λέξιν, εἰ δ' ἄλλως σὲ σχίζω εἰς δύο 'στὴν στιγμήν!»

Ὁ Τιγελλῖνος τότε ἐψιθύρισεν εἰς τὸν Λικίνιον.

—«Ὑποχώρησε, διότι θὰ προφθάσουν νὰ μᾶς φύγουν οἱ Χριστιανοί!»

—«Ἀνακαλῶ, παρεφέρθην!» εἶπεν ὁ Λικίνιος. Τότε ὁ Μάρκος τὸν ἀφῆκε μὲ χειρονομίαν περιφρονήσεως, καὶ οἱ δύο συμπράκτορες ἐξῆλθον τρέχοντες διὰ νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν Κεστίαν γέφυραν νὰ συλλάβουν τοὺς Χριστιανούς.

Ὁ Μάρκος τότε ἐστράφη πρὸς τὸν Στέφανον, ὁ ὁποῖος ἀκόμη ἔκειτο λιπόθυμος, καὶ διέταξε νὰ τὸν σηκώσουν καὶ νὰ τὸν μεταφέρουν ἐπάνω εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ σταθμοῦ, ὅπου τὸν ἐπότισεν ὀλίγον οἶνον ἕωσοῦ συνῆλθε. Ἔπειτα ὁ Μάρκος τοῦ εἶπε μὲ τρυφερότητα·

—«Πιέ το, παιδί μου, καὶ μὴ φοβῆσαι!»

—«Ἄχ, ἄφησέ με νὰ ἀποθάνω! Ἄχ, πῶς πονῶ!» ἐστέναξε μὲ τρέμουσαν φωνὴν τὸ παιδίον· «σκότωσέ με, κύριε, νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά μου!»

—«Ὄχι, παιδί μου, μὴ φοβῆσαι, δὲν θὰ σὲ βασανίσῃ πλέον κανείς.»

«Ἄχ, σκότωσέ με, διότι τοὺς ἐπρόδωκα!» ἐπανέλαβεν ὁ Στέφανος, κλαίων καὶ συστρέφων τὴν κεφαλήν του.

—«Ποίους;» ἠρώτησεν ὁ Μάρκος, μὴ ἐννοῶν.

—«Τοὺς ἀδελφούς! Ἡ γλῶσσά μου ὡμίλησε χωρὶς τὴν θέλησίν μου! Ὤ, τί ἐλεεινὸς προδότης εἶμαι!»

—«Ποίους ἀδελφούς;»

—«Δὲν τολμῶ νὰ σοῦ εἴπω! Ἂν ὅμως θέλῃς νὰ σώσῃς τοὐλάχιστον τὴν Βιργινίαν . . . .»

Ὁ Μάρκος ἐτινάχθη μὲ φρίκην. «Τὴν Βιργινίαν! Τί τρέχει;»

—«Θὰ ἦναι καὶ αὐτὴ ἐκεῖ!»

—«Ποῦ;»

—«Εἰς τὸ δάσος εἰς τὴν Κεστίαν γέφυραν.»

—«Τὸ εἶπες αὐτὸ εἰς τὸν Τιγελλῖνον;»

—«Μοῦ ἐξέφυγε περὶ τοῦ τόπου τῆς ἀποψινῆς συναντήσεως τῶν ἀδελφῶν! Σῶσέ την, κύριε! Σκότωσέ με, ἀλλὰ σῶσε τὴν Βιργινίαν!» Καὶ τὸ δυστυχὲς παιδίον, μόλις δυνάμενον νὰ κινήσῃ τὰ σπαραχθέντα μέλη του, προσεπάθησε νά σηκωθῇ καὶ νὰ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Μάρκου.

Ἀμέσως ὁ Μάρκος συνῆλθεν ἐκ τῆς ταραχῆς του καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ἑκατόνταρχόν του, εἶπε·

—«Κορνήλιε, φέρε ἀμέσως ἕνα λόχον εἰς τὴν Κεστίαν γέφυραν καὶ ἐκεῖ θὰ σᾶς συναντήσω. Τρέξε!» Καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρησε ταχέως ὁ Κορνήλιος, ὁ Μάρκος ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτόν·

—«Πρέπει νὰ τὴν σώσω, καὶ ἂν ἀκόμη ἐξοργίσω καὶ αὐτὸν τὸν Νέρωνα!»

Τότε κύψας πρὸς τὸν Στέφανον, τὸν ἐσήκωσε μὲ προσοχὴν εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν θύραν λέγων·

—«Ἔλα μαζύ μου, μὴ φοβοῦ!»

—«Τὸ παιδί, κύριε διοικητά, δὲν θὰ μείνῃ ἐδῶ;» ἠρώτησε δειλῶς ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ, φοβούμενος τὸν Λικίνιον.

— « Ὄχι, θὰ τὸν παραλάβω ἐγώ, ὑπ' εὐθύνην μου», ἀπήντησεν ὁ Μάρκος. Καὶ ἐξῆλθε μὲ τὸν Στέφανον καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην του, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του κατοικίαν. Καὶ ἐνῷ ὁ Στέφανος ἀπεμακρύνετο, ἐξακολουθῶν νὰ κλαίῃ διὰ τὴν ἀκουσίαν προδοσίαν του, ὁ Μάρκος διηυθύνθη μὲ βῆμα ταχὺ πρὸς τὴν γέφυραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Αἱ συναθροίσεις τῶν Χριστιανῶν, τῶν ὁποίων ὁ Φάβιος ἦτο ὁ προεστώς, ἐγίνοντο μέχρι τινὸς εἰς μίαν κενὴν σιταποθήκην παρὰ τὸν Παλατῖνον λόφον· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ κατάσκοποι τοῦ Νέρωνος τὸ εἶχον μυρισθῆ, εἶχεν ἀποφασισθῆ νὰ ἀλλάξουν τόπον συγκεντρώσεως καὶ εἶχεν ὁρισθῆ ἓν μικρὸν δᾶσος ἢ πευκὼν πλησίον εἰς τὴν Κεστίαν γέφυραν πέραν τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ. Καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ σημεῖον κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν διηυθύνοντο οἱ Χριστιανοὶ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην κατὰ μικρὰς ὁμάδας δύο ἢ τριῶν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἴδομεν ὅτι πρὸς τὰ ἐκεῖ ἔστρεψαν τὰ βήματά των καὶ ὁ Φάβιος μὲ τὸν Κοδράτον καί εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἠκολούθει ὁ Σεπτίμιος μὲ τὴν Βιργινίαν. Ὁ Σεπτίμιος δὲν εἶχεν ὁμιλήσει μὲ τὴν Βιργινίαν ἀπὸ τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ κόρη εἶχεν ἀποκρούσει τὴν πρότασιν γάμου, τὴν ὁποίαν τῆς εἶχε κάμει ὁ νεαρὸς ἀρχιτέκτων καὶ παιδικός της φίλος. Διὰ τοῦτο ᾐσθάνθη μεγάλην χαρὰν ὅταν ὁ Φάβιος τοῦ ἀνέθεσε νὰ συνοδεύσῃ τὴν Βιργινίαν, τὴν ὁποίαν ἐξηκολούθει νὰ ἀγαπᾷ τρυφερῶς. Δὲν τῆς ὡμίλησεν ὅμως πλέον περὶ τῆς ἀγάπης του, ἀλλ' ἡ ὁμιλία των περιεστράφη εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Στεφάνου καὶ τοὺς διωγμοὺς τῶν ἀδελφῶν. Πλὴν ἡ Βιργινία δὲν ἐφαίνετο ὁμιλητική, ἀλλ' ἦτο τόσον ἀφῃρημένη, ὥστε εἰς πολλὰς ἐρωτήσεις τοῦ Σεμπτιμίου δὲν ἀπήντα. Καὶ ὁ Σεπτίμιος ἀντελήφθη ὅτι ἡ ἀφαίρεσίς της δὲν προήρχετο ἁπλῶς ἐκ τῆς συλλήψεως τοῦ Στεφάνου, ἀλλ' ἐξ ἄλλης βαθυτέρας αἰτίας, τὴν ὁποίαν αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ.

Τοιουτοτρόπως ἔφθασαν διὰ μέσου τῶν ἐρήμων ὁδῶν καὶ παρόδων τῆς πόλεως μέχρι τοῦ ποταμοῦ, χωρὶς σχεδὸν νὰ συναντήσουν κανένα. Ὅταν διήρχοντο τὴν γέφυραν, αἴφνης τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτὸς διέκοψεν ἦχος σάλπιγγος στρατιωτικῆς. Ἡ Βιργινία ἐστάθη καὶ ἐκύτταξεν ὀπίσω πρὸς τὴν πόλιν.

— « Τί εἶναι αὐτὸ τὸ σάλπισμα ; » ἠρώτησε.

— « Φαίνεται διὰ τοὺς νυκτοφρουρούς,» ἀπήντησεν ὁ Σεπτίμιος. Ἀλλ' ἡ κόρη δὲν ἐκινήθη καὶ ἐξηκολούθει νὰ κυττάζῃ πρὸς τὴν πόλιν. Καὶ ὁ Σεπτίμιος, στεκόμενος πλησίον της καὶ βλέπων τὴν ὡραιότητά της καὶ τὴν μελαγχολίαν της, ᾐσθάνθη ὅτι τὸ πρὸς αὐτὴν αἴσθημά του πάλιν ἠπείλει νὰ τὸν κυριεύσῃ. Ὅθεν ἐπὶ τέλους τῆς εἶπε μὲ φωνὴν πνιγομένην ἀπὸ τὴν συγκίνησιν·

— « Ἔλα, Βιργινία, ἔχομεν ἀκόμη κάμποσον δρόμον. Θὰ φθάσωμεν ἀργά ! Ἂς μὴ στέκωμεν ἐδῶ ! »

Ἡ Βιργινία, ἡ ὁποία ἦτο βυθισμένη εἰς σκέψεις, ἐτινάχθη καὶ τὸν ἐκύτταξεν, ἀπήντησεν ὅμως ἀμέσως·

—«Ἔχεις δίκαιον, ἀγαπητὲ Σεπτίμιε· συγχώρησέ με, διότι εἶμαι τόσον ζαλισμένη ἀπόψε. Πᾶμε!» Καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των. Ἀλλ' ἡ καρδία τῆς κόρης ἐστρέφετο ἀκουσίως πρὸς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Μάρκου, ὅστις τὴν εἶχε σώσει ἀπὸ τὴν ὀργὴν καὶ τοῦ ὄχλου καὶ τοῦ Τιγελλίνου καὶ τὴν εἶχε παρακολουθήσει μέχρι τῆς καλύβης τοῦ Φλβίου καὶ τώρα ἴσως κατεγίνετο νὰ σώσῃ τὸν Στέφανον. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ᾐσθάνετο μίαν ἀκατανίκητον ἕλξιν πρὸς τὸν ἀνδρεῖον καὶ ὡραῖον ἐκεῖνον νέον, καὶ ἐθλίβετο συλλογιζομένη ὅτι ἦτο εἰδωλολάτρης καὶ ἐφημίζετο ὡς διάγων ζωὴν ἄσωτον καὶ θορυβώδη. Ὦ, ἐὰν αὐτὸς ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νά ἐγκαταλείψῃ τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ τὴν ἁμαρτωλὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, πόσην χαρὰν θὰ ᾐσθάνετο ἡ καρδία της! Καὶ βαδίζουσα οὕτω πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐψιθύρισε μίαν θερμὴν προσευχὴν ὑπὲρ τοῦ νέου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος τόσον ζωηρῶς εἶχεν ἑλκύσει τὴν συμπάθειάν της.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Μάρκος συνήντησε τὸν Κορνήλιον μὲ τὸν λόχον τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐβάδιζον μὲ βῆμα ταχὺ πρὸς τὴν γέφυραν. Ἡ καρδία του συνεσφίγγετο ἀπὸ ἀγωνίαν. Θὰ ἐπρόφθανε νὰ σώσῃ τὴν Βιργινίαν; Διότι προέβλεπεν ὅτι ὁ Τιγελλῖνος θὰ τὴν συνελάμβανεν αὐτὴν πρώτην, ἐὰν ὄχι δι' ἄλλον λόγον, τοὐλάχιστον ἀπὸ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολήν, τὴν ὁποίαν τοῦ εἶχε κάμει ὁ Μάρκος χάριν τῆς κόρης. Καί ὁ Τιγελλῖνος μὲ τὸν Λικίνιον εἶχον ἐκκινήσει διὰ τὴν γέφυραν σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν πρὸ αὐτοῦ.

Αἴφνης, εἰς τὴν διασταύρωσιν δύο στενῶν ὁδῶν, εὑρέθη ἀντιμέτωπος μιᾶς πολυτελοῦς ἁμάξης, τὴν ὁποίαν συνώδευον διάφοροι ἱππεῖς καὶ εὐγενεῖς, καθὼς καὶ κυρίαι τῆς ἀριστοκρατίας εἰς φορεῖα. Τόσον ἀπότομος ὑπῆρξεν ἡ συνάντησις, ὥστε παρ' ὀλίγον ὁ ἵππος τοῦ Μάρκου νὰ ποδοπατήσῃ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς συνοδοὺς τῆς ἁμάξης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκάθητο μία κυρία πολυτελῶς ἐνδεδυμένη. Αὕτη ἰδοῦσα τὴν σύγκρουσιν τῆς ἁμάξης μὲ τὴν στρατιωτικὴν φάλαγγα, ἐξέβαλε κραυγὴν τρόμου καὶ τότε ὁ Μάρκος ἀνεγνώρισε τὴν Ποππαίαν, σύζυγον τοῦ Αὐτοκράτορος, ἥτις ἐπέστρεφεν ἀπό κάποιον συμπόσιον. Καὶ ἡ Ποππαία ἀναγνωρίσασα καὶ αὐτὴ τὸν Μάρκον, ἐφώναξε γελῶσα·

—«Ποῦ τρέχεις τόσον βιαστικὰ τέτοιαν ὥραν, εὐγενέστατε Μάρκε; Παρ' ὀλίγον νὰ μᾶς καταπατήσῃς ὡσὰν νὰ ἤμεθα μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀθλίους Χριστιανούς, τοὺς ἐμπρηστὰς τῆς πόλεως!»

Ὁ Μάρκος ἔτριξε τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησίν του, βλέπων νὰ διακόπτεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ δρόμος του· ἐξ ἀνάγκης ὅμως συνεκράτησε τὴν ἀνυπομονησίαν του καὶ ἀπήντησε μὲ ἐξωτερικὴν ψυχραιμίαν·

—«Συγγνώμην, Μεγαλειοτάτη! Πηγαίνω εἰς ὑπηρεσίαν πολὺ ἐπείγουσαν καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεχα. Διὰ τοῦτο καὶ σᾶς ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου!» Καὶ ἐστράφη διὰ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸν ποταμόν.

(ἀκολουθεῖ).

ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

διὰ τὸν μῆνα Μάϊον 1922.

Κυριακή, 1 Μαΐου.

Ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ τιμωρία τοῦ Ὀζία (Β΄. Χρον. κς΄· 1—21)
Ἐποχή : 806 – 755 π. Χρ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Ὀζία ὑπῆρξεν ἐκ τῶν εὐτυχεστέρων, διότι ὁ βασιλεὺς οὗτος εἶχεν ἱκανότητα διοικητικήν, πνεῦμα ὀργανωτικὸν καὶ ζῆλον πατριωτικὸν δραστήριον. Ὠργάνωσε πρῶτον τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τῆς χώρας, καταρτίσας καλὸν στρατὸν καὶ κατασκευάσας ὀχυρώματα πολλά, ὥστε νὰ μὴ φοβῆται ἡ χώρα ἐπιδρομὰς τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν της. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλησμόνησε νὰ ἀναπτύξῃ τὴν χώραν γεωργικῶς, διότι ἠγάπα τὴν γεωργίαν. Συνάμα ἐξεζήτει τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς τὸν εὐώδωσε καὶ τὸν ἐβοήθησε κατὰ τῶν Φιλισταίων καὶ τῶν Ἀράβων καὶ τῶν υἱῶν Ἀμμών· ὥστε διεδόθη τὸ ὄνομα τοῦ Ὀζία μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς Αἰγύπτου. Ἀφοῦ ὅμως ἐκραταιώθη, ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ ἠσέβησε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰς διατάξεις Αὐτοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς ἐπάταξε τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτοῦ, καταστήσας αὐτὸν λεπρόν, οὕτως ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κατοικῇ εἰς ἀπομόνωσιν μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἡ εὐτυχία εἶναι μεγαλείτερον δοκιμαστήριον τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος παρὰ ἡ δυστυχία, διότι τείνει νὰ φυσιοῖ τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὸ αὐτὸ ἀληθεύει καὶ διὰ τὰ ἔθνη· πολλοὶ λαοὶ μεγαλυνθέντες καὶ εὐτυχήσαντες ἐξεφυλίσθησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν.

Κυριακή, 8 Μαΐου.

Ἡ πρόσκλησις τοῦ Ἠσαΐου (Ἠσ. ς΄. 1—13). — Ἐποχή : 755 π. Χρ.

Ἠσαΐας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμώς, ὑπῆρξεν ἴσως ὁ μέγιστος τῶν προφητῶν τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ. Ἡ δρᾶσίς του ἐπεκτείνεται εἰς τὰς βασιλείας τριῶν βασιλέων τοῦ Ἰούδα — τοῦ Ἰωθάμ, τοῦ Ἄχαζ καὶ τοῦ Ἐζεκίου. Ὁ Ἠσαΐας ἐζήτησε νὰ κρατήσῃ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν πιστὸν εἰς τὸν Θεὸν καὶ μακρὰν πάσης συναφείας καὶ συμμαχίας μὲ τὰ μεγάλα εἰδωλολατρικὰ ἔθνη, τὴν Ἀσσυρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ὁσάκις δὲ εἰσηκούσθη ὑπὸ τοῦ ἔθνους του, τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν εὐτυχῆ.

Τὸ ὅραμα, ὅπερ εἶδεν ὁ Ἠσαΐας μέσα εἰς τὸν ναόν, εἶναι μεγαλοπρεπὴς εἰκὼν τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Θεὸς ἐζήτει κήρυκα νὰ στείλῃ πρὸς τὸν λαόν Του διὰ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ ἀπὸ τὸν λήθαργον τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς κοσμικότητος.

Καὶ ὁ Ἠσαΐας, ὅπως ὁ Παῦλος, « δὲν ἔγεινεν ἀπειθὴς εἰς τὴν οὐράνιον ὀπτασίαν » (Πράξ. κς΄ 19), ἀλλ᾽ ἀμέσως προσεφέρθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀληθὴς Χριστιανὸς ὁμοίως καλεῖται νὰ γίνῃ κῆρυξ τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματός του. Πολλάκις δὲ καλεῖται καὶ νὰ θυσιάσῃ τὰ κοσμικά του συμφέροντα καὶ ἀγαθὰ καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ζωήν του διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστόν. Εὐλογημένος ἐκεῖνος, ὅστις, ὡς ὁ Ἠσαΐας, ἀπαντᾷ εἰς τὴν θείαν κλῆσιν προθύμως, λέγων· «Ἰδοὺ ἐγώ! ἀπόστειλόν με! »

Κυριακή, 15 Μαΐου.

Ἡ ἰδεώδης ἀποκατάστασις τοῦ κόσμου. Παγκόσμιος εἰρήνη καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Μεσσίου εἰς τὸν κόσμον (Ἠσ. β΄. 2—4, ια΄. 1—9)

Ὁ πόλεμος ὑπῆρξεν ἡ κατάρα τῆς ἀνθρωπότητος καθ᾽ ὅλην τὴν ἱστορίαν.

Ἀλλ' ὁ Θεὸς προεφήτευσε διὰ τοῦ Ἠσαΐου ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος θὰ βαρυνθῇ τὸν πόλεμον, ὅστις εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἁμαρτίας, καὶ θὰ ποθήσῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀδελφότητα, τὴν ὁποίαν μόνον ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν δύναται νὰ φέρῃ. Δυστυχῶς ἡ προφητεία αὕτη δὲν ἐξεπληρώθη ἀκόμη, ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι ὁλοὲν πλησιάζομεν πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς. Ὁ τελευταῖος παγκόσμιος πόλεμος ἐδίδαξε τὴν ἀνθρωπότητα πόσον φρικτὸν πρᾶγμα εἶναι ὁ πόλεμος καὶ τὰ μίση μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ σήμερον περισσότερον παρὰ ποτὲ ἡ ὑπὲρ τῆς παγκοσμίου εἰρήνης ἐπιθυμία καὶ ἐνέργεια τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλη καὶ ζωηρά. Ἂς μὴ ἀπελπιζώμεθα, ἀλλ' ἂς ἀγωνισθῶμεν ἕκαστος εἰς τὸν μικρόν του κύκλον, ὅπως καλλιεργηθῇ ἡ συναίσθησις αὕτη καὶ ἐνισχυθῇ ὁ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ ἀδελφότητος ἀγών, καὶ ἐπισπευσθῇ ἡ ἐπικράτησις τῆς ζώσης θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἔλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Κυριακή, 22 Μαΐου.

Ὁ Ἐζεκίας ἐπαναφέρει τὸν λαόν του εἰς τὸν Θεὸν (Β.' Χρον. λ.' 1—27).

Ἐποχή: 722 π. Χρ.

Μετὰ τὸν πονηρὸν Ἄχαζ, ἀνῆλθε τὸν θρόνον ὁ εὐσεβὴς Ἐζεκίας, ὅστις εὐθὺς ἐζήτησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν λαὸν Ἰούδα εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ Ἰεχωβᾶ. Εὗρηκε τὰ πάντα ἐρείπια—τὴν χώραν ὑπόδουλον εἰς τοὺς Ἀσσυρίους πολιτικῶς καὶ κατεστραμμένην ὑλικῶς, τὸν λαὸν βυθισμένον εἰς τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν πνευματικὴν κατάπτωσιν καὶ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἠρημωμένον. Ἤρχισε δὲ τὸ ἔργον τῆς ἐθνικῆς ἀνορθώσεως διὰ τῆς ἀναζωπυρώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ. Ἐκαθάρισε πρῶτον τὸν ναὸν ἀπὸ τὰ εἴδωλα τοῦ Ἄχαζ, τὸν ἐπεσκεύασε καὶ τὸν εὐπρέπισε. Κατόπιν ἀποκατέστησε τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ καὶ ἠθέλησε νὰ συγκεντρώσῃ ὅλον τὸν λαὸν διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ὅπως ἐξυπνήσῃ αὐτὸν καὶ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲν ἠρκέσθη νὰ καλέσῃ μόνον τοὺς κατοίκους τοῦ ἰδικοῦ του βασιλείου (τοῦ Ἰούδα) ἀλλ' ἔστειλε πρόσκλησιν διὰ ταχυδρόμων καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ὁμοεθνεῖς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐβασίλευε τότε ὁ Ὠσηέ. Καὶ ἡ μεγάλη αὕτη ἑορτή, ἥτις διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σολομῶντος ἥνωσε πάλιν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ τοὺς Ἰσραηλίτας τῶν δύο βασιλείων, ὑπῆρξε σημαντικὸν γεγονὸς διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναζωπύρωσιν του περιουσίου λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Κυριακή, 29 Μαΐου.

Τὸ μέγα εὕρημα τοῦ Χελκίου (Β.' Χρον. λδ.' 14—33).

Ἐποχή: 622 π. Χρ.

Τὸν Ἐζεκίαν διεδέχθη ὁ ἀσεβὴς αὐτοῦ υἱὸς Μανασσῆς, ὅστις ἀνέτρεψε πᾶν ὅ,τι ἀγαθὸν ἔπραξεν ὁ πατήρ του. Ἐπανέφερε τὴν εἰδωλολατρείαν, μέσα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ναόν, καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰς τὸν λαὸν Ἰούδα. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀμὼν ἠκολούθησε καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν πονηρὰν ὁδόν. Καὶ κατὰ τὴν μακρὰν αὐτὴν περίοδον (57 ἐτῶν) τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ, ἐχάθη ἐντελῶς ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰούδα. Φαίνεται ὅτι ὁ ἀσεβὴς Μανασσῆς εἶχεν ἐξαφανίσει ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ἀντίτυπα. Μόλις δὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ νεαροῦ βασιλέως Ἰωσίου, ὅστις ἐκαθάρισε πάλιν τὸν Ἰούδαν ἀπὸ τὰ εἴδωλα καὶ ἀνεστήλωσε πάλιν τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, εὑρέθη τὸ βιβλίον τοῦ νόμου εἰς

ἓν δωμάτιον τοῦ ναοῦ, ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Χελκίου. Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἦτο ἀντίγραφον, ὅπερ πιστός τις ἱερεὺς θὰ εἶχε κρύψει ἐκεῖ καὶ οὕτω διεσώθη ἡ θεία ἀποκάλυψις. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθὺς διέταξε νὰ ἀναγνωσθῇ ὁ Νόμος εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ καὶ νά ἀνανεώσῃ ὁ Ἰούδας τὴν διαθήκην τῶν πατέρων του μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἄλλοτε πάλιν ἐχάθη ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς μεταγενεστέρας χρόνους, κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τοῦ Μεσαίωνος, ὅτε ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα νὰ ἔχῃ καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν Ἁγ. Γραφήν. Ὁ Λούθηρος εὑρῆκεν εἰς τὸ μοναστήριόν του ἓν καὶ μόνον ἀντίτυπον τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ αὐτὸ εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν καὶ δεμένον μὲ μίαν ἅλυσον. Ἡ Εὐαγγελικὴ Μεταρρύθμισις ἠλευθέρωσε τὸν Λογὸν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὰς ἁλύσους αὐτάς· ὁ Εὐαγγελικὸς Χριστιανισμὸς διέδωκε αὐτὸν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, εἰς τὴν γλῶσσαν ἑκάστου ἔθνους, ὥστε τὴν σήμερον ἡ Ἁγ. Γραφὴ εἶναι τὸ μᾶλλον διαδεδομένον βλίον εἰς τὴν ὑφήλιον. Ἂς προσέξωμεν πῶς ζητοῦμεν νὰ ἁλυσοδέσωμεν πάλιν τὸν Θεῖον Λόγον ἡμεῖς οἱ ἐν Ἑλλάδι, διὰ τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ εἰς γλῶσσαν ἀκατάληπτον εἰς τὸν λαόν.

ΙΕΡΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΑΠΟΡΙΑΙ

Κύριε Συντάκτα τοῦ «Ἀστέρος».

Τίς ἡ ἔννοια τοῦ χωρίου Ματθ. ιβ΄. 31 : «Διὰ τοῦτο σᾶς λέγω, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία θέλει συγχωρηθῆ . . . ἡ κατὰ τοῦ Πνεύματος ὅμως βλασφημία δὲν θέλει συγχωρηθῆ . . . Καὶ ὅστις εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, θέλει συγχωρηθῆ εἰς αὐτόν, ὅστις ὅμως εἴπῃ κατὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, δὲν θέλει συγχωρηθῆ εἰς αὐτὸν οὔτε ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.» Καὶ θέλω νὰ μοὶ ἐξηγήσητε ποῖος εἶναι ὁ παρὼν καὶ ποῖος ὁ μέλλων αἰών. Ν. Ρ.

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο ἔχει πολὺ στενὴν σχέσιν πρὸς τὰ προηγούμενα, καθὼς καὶ γενικώτερον πρὸς τὴν στάσιν, τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος τηρεῖ ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χορηγουμένην εἰς τοὺς ἀνθρώπους σωτηρίαν. Καὶ πρῶτον, τὸ νὰ ἀποδίδουν τὴν θείαν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ὁ Ἰησοῦς Χριστός, εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν δαιμονίων, τὸν Βεελζεβοὺλ (ἐδ. 24), ἦτο ὕβρις κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἦτο μία πρᾶξις ἐν γνώσει καὶ ἐκ κακῆς προθέσεως γενομένη. Εἰς τὴν φιλάνθρωπον καὶ ἀγαθοεργὸν ἐνέργειαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπεδόθη σατανικὴ ἐνέργεια κακοβούλως, πονηρῶς, ἐκ προθέσεως, διὰ νὰ καταπατηθῇ ἡ ἀλήθεια καὶ νὰ ἀπομακρυνθῇ ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἐγνώριζον πολὺ καλὰ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ ὅτι δὲν ἦτο ποτὲ δυνατὸν ὁ Σατανᾶς νὰ ἐνεργῇ ἐναντίον ἑαυτοῦ. Ἐγνώριζον ἐπίσης ὅτι θεία καὶ ὑπεράνθρωπος δύναμις, ἀντίθετος πρὸς τὸν Σατανᾶν, ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ τὰ ἔργα τοῦ Σατανᾶ. Ἄρα ἐδῶ ἐφαρμόζεται τὸ τοῦ Ἠσαΐου (ε΄, 20): «Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἵτινες λέγουσι τὸ κακὸν καλὸν καὶ τὸ καλὸν κακόν»· διὰ τοὺς τοιούτους δὲν ὑπάρχει συγχώρησις· διότι ἐσκληρύνθη ἡ καρδία αὐτῶν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε οὔτε αἰσθάνονται κἂν τὸ βάραθρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔπεσαν.

Δεύτερον. Ἐὰν ἡμεῖς σήμερον, ἀκούοντες τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας, ἐπιμένωμεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἁμαρτωλήν μας ζωήν, καὶ ἀποδοκιμάζωμεν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἀγωνίζεται νὰ ἀναγεννήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν, δὲν πράττομεν ἄλλο τι εἰ μὴ νὰ βλασφημῶμεν, νὰ ὑβρίζωμεν καὶ νὰ προσβάλλωμεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

Εἶναι προσβολὴ καὶ ὕβρις καὶ βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος τὸ νὰ μὴ δίδωμεν προσοχὴν εἰς τὰς προτροπὰς καὶ ὑποδείξεις τοῦ Πνεύματος. Εἶναι ὕβρις καὶ βλασφημία καὶ προσβολὴ κατὰ τοῦ Παρακλήτου τὸ νὰ ἐπιμένωμεν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μας εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Εἶναι βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ νὰ μὴ ἀναγνωρίζωμεν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς οὐρανίου χάριτος εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ σήμερον διὰ νὰ βεβαιώσῃ ἐν ἡμῖν τὸ ἔργον τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας.

Ὁ παρὼν αἰὼν εἶναι ἡ παροῦσα ζωή· ὁ δὲ μέλλων, ἡ πέραν τοῦ τάφου ζωή. Ἡ ἔκφρασις «οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι» δὲν σημαίνει ἄλλο τι εἰμὴ τὸ **ἀπολύτως ἀδύνατον** *τῆς συγχωρήσεως τῆς ἐν λόγῳ πράξεως.*

Ἡ τρίτη ἐρώτησις εἶναι κάπως περίεργος. Διότι βεβαίως οἱ βλασφημοῦντες κατὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ οὐχὶ κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δὲν περιμένουν νὰ συγχωρηθοῦν εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι οἱ μὴ βλασφημοῦντες τὸ Πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀνταποκρίνονται ὁλοψύχως εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ πιστεύσουν ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ νὰ ἐξαλειφθοῦν αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν καὶ νὰ γείνουν τέκνα Θεοῦ. Ἑπομένως αὐτοὶ δὲν περιμένουν νὰ συγχωρηθοῦν ἐν τῷ μέλλοντι, ἀλλ᾿ εἰσέρχονται εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν συγκεχωρημένοι ἤδη καὶ κεκαθαρμένοι διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ **τοῦ** *σφαγέντος ὑπὲρ ἡμῶν.*

Εἰς τὴν τετάρτην ἐρώτησιν θ᾿ ἀπαντήσωμεν διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ: «Ἰδοὺ τώρα καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ τώρα ἡμέρα σωτηρίας» (Β΄, Κορ. ς΄ 2). «Σήμερον ἐὰν ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας σας» (Ἑβρ. γ΄ 7. Ψαλμ. ϟε΄, 7). «Καὶ καθὼς εἶναι ἀποφασισμένον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἅπαξ νὰ ἀποθάνωσι, μετὰ δὲ τοῦτο εἶναι κρίσις» (Ἑβρ. θ΄ 27). «Διότι ὅσοι ἡμάρτησαν χωρὶς νόμου, θέλουσι καὶ ἀπολεσθῆ χωρὶς νόμου· καὶ ὅσοι ἡμάρτησαν ὑπὸ νόμον, θέλουσι κριθῆ διὰ νόμου» (Ρωμ. β΄, 12).

Οὐδαμοῦ τῆς Γραφῆς δίδεται ἡ ὑπόσχεσις ὅτι ὁ Θεὸς θὰ δώσῃ ἄλλην εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτοὺς κατὰ πόσον θὰ ἀποδεχθοῦν ἢ θ᾿ ἀπορρίψουν τὴν σωτηρίαν. Τοῦτο **τὸ** *ἔκαμεν ἅπαξ εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν· δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ πλέον τὸ πείραμα.*

Ὁ χρόνος παρέρχεται διὰ τὸν ἀμελῆ ἢ νωθρὸν ἢ ἀπρόσεκτον· δὲν ἐπανέρχονται πλέον αἱ εὐκαιρίαι. Διὰ τοὺς δῆθεν «ἀγνοοῦντας» θὰ παραθέσω τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὁ ὁποῖος τὰ λαμβάνει ἀπὸ τὴν Π. Διαθήκην· «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης οἱ λόγοι αὐτῶν» (Ρωμ. ι΄, 18· πρβλ. Ψαλμ. ιθ΄, 4). Ἐὰν τότε, πόσῳ μᾶλλον τώρα εἰς τὴν ἐποχὴν ποὺ ζῶμεν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἔχει διαδοθῆ εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον. **Ὥστε ἄγνοια ὄχι, πώρωσις, σκλήρυνσις, ἀπόρριψις, ἄρνησις ἐρεύνης τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας μάλιστα.** *Ποτὲ ὅμως ἄγνοια Θεοῦ, ἢ ἄγνοια τοῦ κηρύγματος τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὅλοι ἐπληροφορήθησαν καὶ καθ᾿ ἑκάστην πληροφοροῦνται περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας· ἂν δὲν ἀφήσουν τὰς ἁμαρτίας των διὰ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὸν Χριστόν, αὐτὸ εἶναι ἀσέβεια, ὄχι ἄγνοια.*

Π. Γ. Λογγινίδης.